INFORMATOR
o **egzaminie maturalnym** z **biznesu i zarządzania**

od roku szkolnego 2026/2027

Centralna Komisja Egzaminacyjna
Warszawa 2025

Informator został opracowany przez Centralną Komisję Egzaminacyjną we współpracy z okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi.

Centralna Komisja Egzaminacyjna
ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. 22 536 65 00
www.cke.gov.pl sekretariat@cke.gov.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku (województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie)
ul. Na Stoku 49, 80-874 Gdańsk
tel. 58 320 55 90
www.oke.gda.pl komisja@oke.gda.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie (województwo śląskie)
ul. Adama Mickiewicza 4, 43-600 Jaworzno
tel. 32 784 16 00
www.oke.jaworzno.pl sekretariat@oke.jaworzno.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie (województwa: lubelskie, małopolskie, podkarpackie)
os. Szkolne 37, 31-978 Kraków
tel. 12 683 21 01
www.oke.krakow.pl oke@oke.krakow.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży (województwa: podlaskie, warmińsko-mazurskie)
al. Legionów 9, 18-400 Łomża
tel. 86 473 71 20
www.oke.lomza.pl sekretariat@oke.lomza.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi (województwa: łódzkie, świętokrzyskie)
ul. Ksawerego Praussa 4, 94-203 Łódź
tel. 42 664 80 50
lodz.oke.gov.pl sekretariat@lodz.oke.gov.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu (województwa: lubuskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie)
ul. Gronowa 22, 61-655 Poznań
tel. 61 854 01 60
www.oke.poznan.pl sekretariat@oke.poznan.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie (województwo mazowieckie)
ul. Józefa Bema 87, 01-233 Warszawa
tel. 22 457 03 35
www.oke.waw.pl info@oke.waw.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu (województwa: dolnośląskie, opolskie)
ul. Tadeusza Zielińskiego 57, 53-533 Wrocław
tel. 71 785 18 94
www.oke.wroc.pl sekretariat@oke.wroc.pl

Spis treści

1. Opis egzaminu maturalnego z biznesu i zarządzania **5**
Wstęp **5**
Zadania na egzaminie **5**
Opis arkusza egzaminacyjnego **6**
Zasady oceniania **6**
Materiały i przybory pomocnicze na egzaminie **7**

2. Przykładowe zadania z rozwiązaniami **9**

1. Opis egzaminu maturalnego z biznesu i zarządzania

WSTĘP

Biznes i zarządzanie można zdawać na egzaminie maturalnym wyłącznie jako przedmiot dodatkowy na poziomie rozszerzonym.

Egzamin maturalny z biznesu i zarządzania sprawdza, w jakim stopniu absolwent liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia spełnia wymagania z przedmiotu określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkoły ponadpodstawowej.[1]

Informator prezentuje przykładowe zadania egzaminacyjne wraz z rozwiązaniami oraz wskazuje odniesienie zadań do wymagań podstawy programowej. Zadania w *Informatorze* nie wyczerpują wszystkich typów zadań, które mogą wystąpić w arkuszu egzaminacyjnym. Nie ilustrują również wszystkich wymagań z zakresu biznesu i zarządzania określonych w podstawie programowej. Dlatego *Informator* nie może być jedyną ani nawet główną wskazówką do planowania procesu kształcenia w szkole. Tylko realizacja wszystkich wymagań z podstawy programowej, zarówno ogólnych, jak i szczegółowych, może zapewnić wszechstronne wykształcenie uczniów w obszarze biznesu i zarządzania, w tym – ich właściwe przygotowanie do egzaminu maturalnego.

ZADANIA NA EGZAMINIE

W arkuszu egzaminacyjnym znajdą się zarówno zadania zamknięte, jak i otwarte.

Zadania zamknięte to takie, w których uczeń wybiera odpowiedź spośród podanych. Wśród zadań zamkniętych znajdą się:

- zadania wyboru wielokrotnego
- zadania typu prawda – fałsz
- zadania na dobieranie.

Zadania otwarte to takie, w których zdający samodzielnie formułuje odpowiedź. Wśród zadań otwartych znajdą się:

- zadania z luką, wymagające uzupełnienia zdania bądź krótkiego tekstu jednym lub kilkoma wyrazami
- zadania krótkiej odpowiedzi, wymagające stworzenia krótkiego tekstu, w tym – zadania sprawdzające umiejętność uzasadniania dokonywanych rozstrzygnięć lub ocen.

[1] Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2024 r. poz. 1019).

OPIS ARKUSZA EGZAMINACYJNEGO

Egzamin maturalny z biznesu i zarządzania trwa 180 minut[2]. Łączna liczba punktów, jakie można uzyskać za prawidłowe rozwiązanie wszystkich zadań, jest równa 50.

W arkuszu egzaminacyjnym będą występowały pojedyncze zadania i wiązki zadań. Wiązka zadań może zawierać od dwóch do czterech zadań występujących we wspólnym kontekście tematycznym, którym jest materiał źródłowy. Każde z zadań wiązki tematycznej będzie można rozwiązać niezależnie od rozwiązania innych zadań w danej wiązce. Wiązka zadań może się składać zarówno z zadań zamkniętych, jak i z zadań otwartych.

Wśród zadań mogą pojawić się takie, które wymagają od zdającego wykonania obliczeń. Zdający będzie mógł korzystać z kalkulatora prostego.

ZASADY OCENIANIA

Zadania zamknięte

Zadania zamknięte są oceniane – w zależności od maksymalnej liczby punktów, jaką można uzyskać za rozwiązanie danego zadania – zgodnie z poniższymi zasadami:

1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

ALBO

2 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna.
1 pkt – odpowiedź częściowo poprawna lub odpowiedź niepełna.
0 pkt – odpowiedź całkowicie niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadania otwarte

Za poprawne rozwiązanie zadania otwartego krótkiej odpowiedzi lub z luką będzie można otrzymać maksymalnie 1, 2 albo 3 punkty. Zasady oceniania będą opracowywane do każdego zadania odrębnie. W zadaniach krótkiej odpowiedzi wymagających udzielenia odpowiedzi opisowej za każde poprawne rozwiązanie, inne niż przykładowe, można uzyskać maksymalną liczbę punktów, o ile rozwiązanie jest merytorycznie poprawne, zgodne z poleceniem i warunkami zadania, a także zgodne z przepisami prawa i z etyką biznesu.

[2] Czas trwania egzaminu może zostać wydłużony w przypadku zdających ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym – zdających z niepełnosprawnościami, zagrożonych niedostosowaniem społecznym oraz w przypadku cudzoziemców. Szczegóły są określane w *Komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu maturalnego* w danym roku szkolnym.

MATERIAŁY I PRZYBORY POMOCNICZE NA EGZAMINIE

Na egzaminie maturalnym z biznesu i zarządzania zdający mogą korzystać z kalkulatora prostego. Szczegółowe informacje dotyczące materiałów i przyborów pomocniczych, z których mogą korzystać zdający na egzaminie maturalnym (w tym osoby, którym dostosowano warunki przeprowadzenia egzaminu), będą ogłaszane w komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w danym roku szkolnym.

2. Przykładowe zadania z rozwiązaniami

Zadanie 1.

Opis sytuacji

Przeprowadzono kampanię reklamową produktu P – dobra typowego, dla którego ma zastosowanie prawo popytu i podaży. W wyniku tej kampanii doszło do zwiększenia popularności tego produktu na rynku.

Zadanie 1.1. (0–1)

Na którym wykresie w schematyczny sposób przedstawiono opisaną sytuację na rynku? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Uwaga: Rozważamy sytuację standardowego przebiegu krzywej popytu i krzywej podaży, tzn. pomijamy wyjątki od prawa popytu.

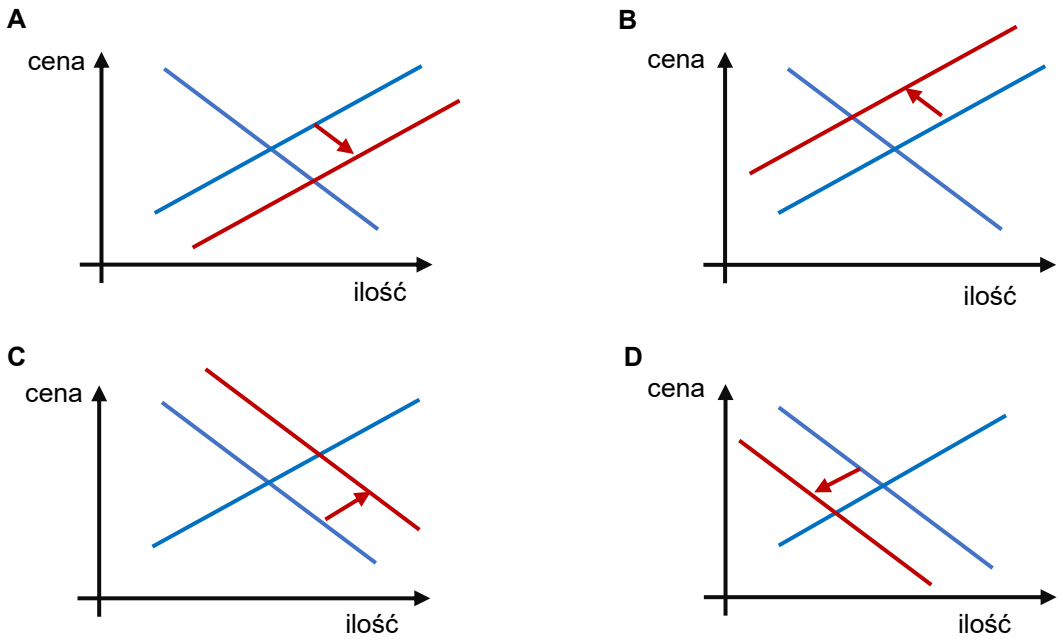

Wymaganie ogólne

I. Wiedza.
   5. (P) Wyjaśnianie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej […].
   2. Pogłębione rozumienie mechanizmu rynkowego, w tym zależności przyczynowo-skutkowych między popytem, podażą i ceną, stanu równowagi rynkowej.

Wymaganie szczegółowe

III. (P) Gospodarka rynkowa: […] mechanizm rynkowy […]. Zdający:
   4) wyjaśnia prawo popytu i podaży oraz charakteryzuje czynniki wpływające na wielkość popytu i podaży.

II. Gospodarka rynkowa: […] krzywe popytu i podaży […]. Zdający:
   6) analizuje wykresy z krzywymi popytu i podaży, uwzględniające zmiany jednego z parametrów i przesunięcie punktu równowagi cenowej […].

Zasady oceniania
1 pkt – za poprawną odpowiedź.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
C

Zadanie 1.2. (0–1)

Przedsiębiorca będący producentem produktu P, aby zaspokoić rosnący popyt, zwiększył produkcję tego produktu.

Jaki będzie efekt zwiększenia popularności wśród konsumentów oraz zwiększenia produkcji produktu P, przy pozostałych czynnikach niezmienionych, dla ilości produktu P w punkcie równowagi cenowej? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W punkcie równowagi cenowej ilość produktu P

A. będzie większa.

B. będzie mniejsza.

C. jest niemożliwa do określenia.

D. nie zmieni się.

Wymaganie ogólne
I. Wiedza.
   5. (P) Wyjaśnianie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej […].
   2. […] rozumienie mechanizmu rynkowego, w tym zależności przyczynowo-skutkowych między popytem, podażą i ceną, stanu równowagi rynkowej.

Wymaganie szczegółowe
III. (P) Gospodarka rynkowa: […] mechanizm rynkowy […]. Zdający:
   4) wyjaśnia prawo popytu i podaży oraz charakteryzuje czynniki wpływające na wielkość popytu i podaży.
II. Gospodarka rynkowa: […] krzywe popytu i podaży […]. Zdający:
   6) analizuje […] przesunięcie punktu równowagi cenowej […].

Zasady oceniania
1 pkt – za poprawną odpowiedź.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
A

Zadanie 2. (0–1)

Rząd postanowił wprowadzić cenę minimalną na produkt R.

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród A albo B oraz spośród 1., 2. albo 3.

Wprowadzenie przez państwo ceny minimalnej produktu R chroni

<table>
<tr><td rowspan="2">A</td><td rowspan="2">konsumentów,</td><td rowspan="3">ale konsekwencją będzie wystąpienie</td><td>1.</td><td>niedoboru produktu R.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">2.</td><td rowspan="2">nadwyżki produktu R.</td></tr>
<tr><td>B</td><td>producentów,</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>3.</td><td>równowagi produktu R.</td></tr>
</table>

Wymaganie ogólne

I. Wiedza.
   5. (P) Wyjaśnianie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej […].
   2. Pogłębione rozumienie mechanizmu rynkowego, w tym zależności przyczynowo-skutkowych między popytem, podażą i ceną, stanu równowagi rynkowej.

Wymagania szczegółowe

III. (P) Gospodarka rynkowa: […] mechanizm rynkowy […]. Zdający:
   4) wyjaśnia prawo popytu i podaży oraz charakteryzuje czynniki wpływające na wielkość popytu i podaży.

II. Gospodarka rynkowa:
   6) [...] wyjaśnia pojęcia nadwyżki i niedoboru na rynku;
   7) analizuje wpływ ceny minimalnej i maksymalnej na sytuację rynkową.

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne dokończenie zdania.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B2

Zadanie 3.

Wybrane informacje o wielkim kryzysie w Stanach Zjednoczonych

W 1929 r. nastąpił krach na giełdzie na Wall Street. Stany Zjednoczone, a za nimi reszta świata, pogrążyły się w kryzysie. Popyt na produkty rolne w miastach spadł, co spowodowało, że dochody farm zmniejszyły się o dwie trzecie. Stałe nadwyżki produkcyjne amerykańskiego rolnictwa zmusiły USA do dumpingu, czyli do zakupu przez rząd nadwyżek i do ich sprzedaży za granicę po cenach niższych od cen krajowych.

Na podstawie: H. Brogan, *Historia Stanów Zjednoczonych Ameryki*, Wrocław 2004, s. 586–588.

Zadanie 3.1. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Opisane działania administracji rządowej wynikały z małej podaży na rynku produktów rolnych.	**P**	**F**
2.	Działania rządu amerykańskiego, o których mowa w tekście, były przejawem interwencjonizmu państwowego.	**P**	**F**

Wymaganie ogólne

I. Wiedza.
   5. (P) Wyjaśnienie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej, powiązań między jej podmiotami i poznanie roli państwa w procesach gospodarczych.

Wymagania szczegółowe

III. (P) Gospodarka rynkowa […]. Zdający:
   4) wyjaśnia prawo popytu i podaży […].

II. Gospodarka rynkowa: […] rola państwa w gospodarce, narzędzia polityki gospodarczej […]. Zdający:
   12) charakteryzuje narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę […];
   14) na przykładach wyjaśnia, na czym polega interwencjonizm i protekcjonizm państwowy, oraz analizuje skutki społeczno-gospodarcze stosowania tych narzędzi polityki gospodarczej […].

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawną ocenę dwóch stwierdzeń.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

FP

Zadanie 3.2. (0–1)

Podaj przykład narzędzia oddziaływania państwa na współczesną gospodarkę, innego niż skup nadwyżek towarów, które powinno zastosować państwo, aby przeciwdziałać kryzysowi gospodarczemu. Wyjaśnij mechanizm działania tego narzędzia.

Przykład narzędzia: .....

Wyjaśnienie: .....

.....

.....

.....

Wymaganie ogólne

I. Wiedza.
   5. (P) Wyjaśnienie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej, powiązań między jej podmiotami i poznanie roli państwa w procesach gospodarczych.

Wymaganie szczegółowe

II. Gospodarka rynkowa: […] rola państwa w gospodarce, narzędzia polityki gospodarczej […]. Zdający:
   12) charakteryzuje narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę […];
   14) na przykładach wyjaśnia, na czym polega interwencjonizm i protekcjonizm państwowy, oraz analizuje skutki społeczno-gospodarcze stosowania tych narzędzi polityki gospodarczej […].

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawny przykład narzędzia wraz z wyjaśnieniem.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Przykład 1.
Przykład narzędzia: Obniżenie wysokości podatków.
Wyjaśnienie: Obniżenie podatków w czasie kryzysu gospodarczego ma na celu pobudzenie aktywności gospodarczej przez zwiększenie dochodów do dyspozycji gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, co z kolei może prowadzić do wzrostu konsumpcji i inwestycji.

Przykład 2.
Przykład narzędzia: Zwiększenie podaży pieniądza w gospodarce.
Wyjaśnienie: Zwiększenie podaży pieniądza w gospodarce w czasie kryzysu ma na celu pobudzenie aktywności gospodarczej przez obniżenie kosztów kredytu i zwiększenie popytu.

Przykład 3.
Przykład narzędzia: Obniżenie wysokości stóp procentowych.
Wyjaśnienie: Niższe stopy procentowe są przyczyną obniżenia kosztów kredytów, co zachęca przedsiębiorstwa do inwestycji, a konsumentów – do większych wydatków.

Zadanie 4. (0–3)

Jednym z celów ekspansywnej polityki monetarnej Narodowego Banku Polskiego realizowanej na rynku krajowym (wewnętrznym) jest pobudzenie gospodarki poprzez zwiększenie podaży pieniądza w gospodarce.

Do wskazanego powyżej celu ekspansywnej polityki monetarnej Narodowego Banku Polskiego podaj dwa narzędzia tej polityki stosowane przez NBP oraz wyjaśnij mechanizm działania tych narzędzi.

1. narzędzie polityki monetarnej: .....

.....

Mechanizm działania tego narzędzia: .....

.....

.....

.....

.....

2. narzędzie polityki monetarnej: .....

.....

Mechanizm działania tego narzędzia: .....

.....

.....

.....

.....

Wymaganie ogólne

I. Wiedza.
   5. (P) Wyjaśnianie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej […].

Wymaganie szczegółowe

II. Gospodarka rynkowa: […] polityka monetarna […]. Zdający:
   12) charakteryzuje narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę […];
   17) charakteryzuje narzędzia polityki monetarnej (pieniężnej) banków centralnych i ich wpływ na funkcjonowanie gospodarki jako całości […] (na przykładzie Narodowego Banku Polskiego […]).

III. Finanse osobiste i rynek finansowy: […] instytucje rynku finansowego […]. Zdający:
   12) identyfikuje najważniejsze funkcje i zadania Narodowego Banku Polskiego.

Zasady oceniania

3 pkt – za podanie dwóch odpowiednich narzędzi **oraz** wyjaśnienie mechanizmu ich działania.

2 pkt – za podanie dwóch odpowiednich narzędzi **oraz** wyjaśnienie mechanizmu działania jednego z nich.

1 pkt – za podanie dwóch odpowiednich narzędzi

ALBO

– za podanie jednego odpowiedniego narzędzia **oraz** wyjaśnienie mechanizmu jego działania.

0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- **Narzędzie polityki monetarnej:** Obniżka stóp banku centralnego (stopa referencyjna, stopa lombardowa, stopa depozytowa).
  Mechanizm działania narzędzia: Obniżka stóp banku centralnego zmniejsza cenę kredytów i pożyczek (oprocentowanie dla klientów banków komercyjnych spada), co przekłada się na wzrost podaży (ilości) pieniądza w gospodarce, a tym samym następuje pobudzenie gospodarki poprzez wzrost inwestycji i konsumpcji.

- **Narzędzie polityki monetarnej:** Operacje otwartego rynku (zakup papierów wartościowych lub bonów pieniężnych emitowanych na własny rachunek przez bank centralny).
  Mechanizm działania narzędzia: Bank centralny, kupujący na otwartym rynku papiery wartościowe, wprowadza na rynek dodatkową ilość pieniądza, a więc rosną depozyty banków komercyjnych, co skłania je do obniżki stóp procentowych. Tym samym następuje pobudzenie gospodarki poprzez wzrost inwestycji i konsumpcji (niższy koszt uzyskania kredytów i pożyczek).

- **Narzędzie polityki monetarnej:** Stopa rezerw obowiązkowych (jest to minimalny odsetek depozytów, który musi być zdeponowany przez banki komercyjne w banku centralnym na rachunku bieżącym).
  Mechanizm działania narzędzia: Bank centralny, obniżający poziom stopy rezerw obowiązkowych, zwiększa podaż pieniądza przez dostarczenie bankom komercyjnym dodatkowych środków na kreację pieniądza. Zwiększona dostępność pożyczek i kredytów może wpłynąć na wzrost inwestycji i konsumpcji.

Zadanie 5.

Na jednym z posiedzeń Rada Polityki Pieniężnej podjęła uchwałę o podniesieniu stóp procentowych:

- referencyjnej
- lombardowej
- depozytowej
- redyskontowej weksli
- dyskontowej weksli.

Zadanie 5.1. (0–2)

Uzupełnij poniższe zdanie tak, aby w poprawny sposób opisywało skutki powyższej decyzji Rady Polityki Pieniężnej. W każdym nawiasie podkreśl właściwe określenie.

Decyzja Rady Polityki Pieniężnej przyczyniła się do (wzrostu / spadku) zdolności kredytowej ludności, do (wzrostu / spadku) wysokości rat kredytów o zmiennej stopie procentowej oraz do (wzrostu / spadku) oprocentowania lokat w bankach komercyjnych.

Wymaganie ogólne

I. Wiedza.
   5. (P) Wyjaśnianie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej […].

Wymaganie szczegółowe

II. Gospodarka rynkowa […]. Zdający:
   17) charakteryzuje narzędzia polityki monetarnej (pieniężnej) banków centralnych i ich wpływ na funkcjonowanie gospodarki jako całości, przedsiębiorstwa oraz gospodarstwa domowe (na przykładzie Narodowego Banku Polskiego i Rady Polityki Pieniężnej).

III. Finanse osobiste i rynek finansowy: […] instytucje rynku finansowego […]. Zdający:
   12) identyfikuje najważniejsze funkcje i zadania Narodowego Banku Polskiego.

Zasady oceniania

2 pkt – za poprawne uzupełnienie trzech luk.
1 pkt – za poprawne uzupełnienie dwóch luk.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Decyzja Rady Polityki Pieniężnej przyczyniła się do (wzrostu / <u>spadku</u>) zdolności kredytowej Polaków, do (<u>wzrostu</u> / spadku) wysokości rat kredytów o zmiennej stopie procentowej oraz do (<u>wzrostu</u> / spadku) oprocentowania lokat w bankach komercyjnych.

Zadanie 5.2. (0–1)

Uzupełnij tabelę. Do każdego opisu stopy procentowej NBP przyporządkuj jej nazwę spośród wymienionych we wprowadzeniu do zadania.

1.	Służy do ustalenia ceny, po której bank centralny udziela bankom komercyjnym pożyczek pod zastaw papierów wartościowych.	……..
2.	Określa minimalną cenę, po jakiej bank centralny organizuje operacje otwartego rynku na rynku międzybankowym.	……

Wymaganie ogólne

I. Wiedza.
   5. (P) Wyjaśnianie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej […].
   4. Charakteryzowanie instrumentów inwestycyjnych pod kątem rentowności, płynności i ryzyka.
   5. Rozpoznawanie ryzyka inwestycyjnego i znajomość sposobów jego ograniczania.

Wymaganie szczegółowe

II. Gospodarka rynkowa […]. Zdający:
   17) charakteryzuje narzędzia polityki monetarnej (pieniężnej) banków centralnych i ich wpływ na funkcjonowanie gospodarki jako całości, przedsiębiorstwa oraz gospodarstwa domowe (na przykładzie Narodowego Banku Polskiego i Rady Polityki Pieniężnej).

Zasady oceniania

1 pkt – za wpisanie dwóch poprawnych nazw.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1.	Służy do ustalenia ceny, po której bank centralny udziela bankom komercyjnym pożyczek pod zastaw papierów wartościowych.	*stopa lombardowa*
2.	Określa minimalną cenę, po jakiej bank centralny organizuje operacje otwartego rynku na rynku międzybankowym.	*stopa referencyjna*

Zadanie 6. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz odpowiedź A. albo B. oraz odpowiedź 1., 2. albo 3.

Jednym ze sposobów ograniczenia negatywnych skutków recesji jest

<table>
<tr><td rowspan="2">A.</td><td rowspan="2">podwyższanie stóp procentowych banku centralnego,</td><td rowspan="4">co skutkuje</td><td>1.</td><td>wzrostem aktywności gospodarczej.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">2.</td><td rowspan="2">ograniczeniem wzrostu zadłużenia przedsiębiorstw.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">B.</td><td rowspan="2">zwiększanie zadłużenia zagranicznego w celu sfinansowania publicznych wydatków inwestycyjnych,</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>obniżeniem popytu na instrumenty finansowe.</td></tr>
</table>

Wymagania ogólne

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.
   5. (P) Samodzielne obserwacje zjawisk zachodzących w gospodarce i wyciąganie wniosków na podstawie tych obserwacji.
   7. Wykorzystanie wiedzy o mechanizmie rynkowym i procesach gospodarczych […].

Wymaganie szczegółowe

III. (P) Gospodarka rynkowa: […] rola państwa w gospodarce […]. Uczeń:
   5) określa zależności między podmiotami gospodarki rynkowej, w tym państwem, gospodarstwem domowym i przedsiębiorstwem.

II. Gospodarka rynkowa: […] rola państwa w gospodarce, narzędzia polityki gospodarczej […], polityka monetarna […]. Zdający:
   12) charakteryzuje narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę […].

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne dokończenie zdania.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B1

Zadanie 7. (0–2)

Uzupełnij tabelę. Do każdego przykładu dopisz nazwę odpowiadającej mu właściwej struktury rynkowej.

Przykład	Struktura rynkowa
Branża restauracyjna w dużym mieście, gdzie istnieje wiele restauracji oferujących usługi podobne, ale nie – identyczne. Każda restauracja ma pewną kontrolę nad swoimi cenami i produktami. Istnieje duża różnorodność i możliwość wyboru dla klientów.	
Rynek rolniczy, gdzie istnieje wiele małych gospodarstw rolnych produkujących identyczne produkty rolnicze, takie jak zboża, owoce i warzywa. Żaden z producentów nie ma wystarczającej siły rynkowej, aby wpłynąć na cenę na rynku.	

Wymaganie ogólne

I. Wiedza.
   5. (P) Wyjaśnianie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej […].
   3. Rozróżnianie struktur rynkowych […].

Wymaganie szczegółowe

II. Gospodarka rynkowa: […] struktury rynkowe […]. Zdający:
   3) rozróżnia struktury rynkowe: monopol, oligopol, konkurencję monopolistyczną, konkurencję doskonałą […].

Zasady oceniania

2 pkt – za poprawne podanie dwóch nazw struktur rynkowych.
1 pkt – za poprawne podanie jednej nazwy struktury rynkowej.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Przykład	Struktura rynkowa
Branża restauracyjna w dużym mieście, gdzie istnieje wiele restauracji oferujących usługi podobne, ale nie – identyczne. Każda restauracja ma pewną kontrolę nad swoimi cenami i produktami. Istnieje duża różnorodność i możliwość wyboru dla klientów.	*konkurencja monopolistyczna*
Rynek rolniczy, gdzie istnieje wiele małych gospodarstw rolnych produkujących identyczne produkty rolnicze, takie jak zboża, owoce i warzywa. Żaden z producentów nie ma wystarczającej siły rynkowej, aby wpłynąć na cenę na rynku.	*konkurencja doskonała*

Zadanie 8.

Tabela. Dane gospodarcze dotyczące pewnego okresu cyklu koniunkturalnego

Wskaźnik	Rok 1.	Rok 2.	Rok 3.	Rok 4.	Rok 5.
wzrost realnego PKB (r/r)	+4%	+5%	+6%	+4%	+3%
stopa bezrobocia	7%	6%	5%	4%	3%
wskaźnik inflacji	2%	2,5%	1,9%	1,4%	1%
sprzedaż detaliczna (r/r)	+5%	+6%	+7%	+5%	+4%
główny indeks giełdowy	1200 pkt	1300 pkt	1400 pkt	1350 pkt	1300 pkt

Zadanie 8.1. (0–1)

W której fazie klasycznego cyklu koniunkturalnego znajduje się gospodarka opisana powyższymi danymi w roku 2.? Wybierz odpowiedź spośród podanych.

A. dno

B. szczyt

C. kryzys

D. ożywienie

Wymaganie ogólne

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.
   5. (P) Samodzielne obserwacje zjawisk zachodzących w gospodarce i wyciąganie wniosków na podstawie tych obserwacji.
   5. […] analizowanie danych ([…] wskaźników) […] dotyczących funkcjonowania gospodarki […].

Wymaganie szczegółowe

II. Gospodarka rynkowa […] fazy cyklu koniunkturalnego […]. Zdający:
   10) rozróżnia wzrost i rozwój gospodarczy oraz wyjaśnia na przykładach zachowania gospodarki w kolejnych fazach cyklu koniunkturalnego.

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawną odpowiedź.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

D

Zadanie 8.2. (0–2)

Oblicz 5-letni wzrost gospodarczy na podstawie danych przedstawionych w tabeli zamieszczonej we wprowadzeniu do zadania. Zapisz obliczenia. Wynik podaj w procentach.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź

Wzrost gospodarczy w podanym okresie wynosi: ..... %.

Wymaganie ogólne

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.
   5. […] analizowanie danych ([…] wskaźników) […] dotyczących funkcjonowania gospodarki […].

Wymagania szczegółowe

III. Gospodarka rynkowa […]. Zdający:
   6) (P) identyfikuje podstawowe parametry charakteryzujące gospodarkę (w tym produkt krajowy brutto (PKB) […]);

II. Gospodarka rynkowa […] fazy cyklu koniunkturalnego […]. Zdający:
   10) rozróżnia wzrost i rozwój gospodarczy oraz wyjaśnia na przykładach zachowania gospodarki w kolejnych fazach cyklu koniunkturalnego.

Zasady oceniania[3]

2 pkt – poprawna metoda obliczenia 5–letniego wzrostu gospodarczego, tzn. poprawna metoda obliczenia wartości PKB po **roku 5.** w odniesieniu do PKB początkowego **oraz** podanie prawidłowego przyrostu PKB (czyli wzrostu gospodarczego) wyrażonego w procentach: przyrost $\mathrm{PKB} \approx 24\%$.

1 pkt – poprawna metoda obliczenia wartości PKB po **roku 5.** w odniesieniu do PKB początkowego (czyli PKB na początku **roku 1.,** przyjętego jako PKB_0 albo jako jednostkowego, albo jako 100%), np. zapisy równoważne poniższym:

$\mathrm{PKB}_1 = 104\% \cdot \mathrm{PKB}_0$ oraz $\mathrm{PKB}_2 = 105\% \cdot \mathrm{PKB}_1$ oraz $\mathrm{PKB}_3 = 106\% \cdot \mathrm{PKB}_2$

oraz $\mathrm{PKB}_4 = 104\% \cdot \mathrm{PKB}_3$ oraz $\mathrm{PKB}_5 = 103\% \cdot \mathrm{PKB}_4$

albo

$1{,}03 \cdot 1{,}04 \cdot 1{,}06 \cdot 1{,}05 \cdot 1{,}04$

0 pkt – rozwiązanie, w którym zastosowano niepoprawną metodę, albo brak rozwiązania.

[3] Pod opisem warunków za przyznanie punktów podano – w niektórych przypadkach – przykładowe zapisy (lub przykładowe zapisy równoważne), które spełniają te warunki w minimalnym stopniu.

Przykładowe rozwiązania[4]

Obliczymy 5-letni wzrost gospodarczy, czyli przyrost wskaźnika PKB w podanym okresie. W tym celu najpierw obliczymy wartość PKB po **roku 5.** w odniesieniu do wartości PKB początkowego. Oznaczymy dla porządku PKB początkowe jako PKB_0. Do obliczeń wykorzystamy dane zamieszczone w pierwszym wierszu tabeli.

Sposób 1.

Obliczymy bezpośrednio wartość PKB po **roku 5.** (PKB_5) w odniesieniu do PKB początkowego (PKB_0). Na tej podstawie określimy przyrost PKB:

$$\mathrm{PKB}_5 = 103\% \cdot \left(104\% \cdot \left(106\% \cdot \left(105\% \cdot (104\% \cdot \mathrm{PKB}_0)\right)\right)\right)$$

$$\mathrm{PKB}_5 = 1{,}03 \cdot 1{,}04 \cdot 1{,}06 \cdot 1{,}05 \cdot 1{,}04 \cdot \mathrm{PKB}_0 \approx 1{,}24 \cdot \mathrm{PKB}_0 = \mathrm{PKB}_0 + 0{,}24 \cdot \mathrm{PKB}_0$$

Odpowiedź

Wzrost gospodarczy w podanym okresie wynosi: 24 %.

Sposób 2.

Obliczymy wartości PKB kolejno po każdym roku – w odniesieniu do wartości początkowej PKB. Wynik zaokrąglimy po obliczeniu PKB po **roku 5.**

PKB początkowe oznaczymy jako:

$$\mathrm{PKB}_0$$

PKB po **roku 1**. (PKB_1) w odniesieniu do PKB początkowego wynosi:

$$\mathrm{PKB}_1 = 104\% \cdot \mathrm{PKB}_0 = 1{,}04 \cdot \mathrm{PKB}_0$$

PKB po **roku 2.** (PKB_2) w odniesieniu do PKB początkowego wynosi:

$$\mathrm{PKB}_2 = 105\% \cdot \mathrm{PKB}_1 = 1{,}05 \cdot \mathrm{PKB}_1 = 1{,}05 \cdot 1{,}04 \cdot \mathrm{PKB}_0 = 1{,}092 \cdot \mathrm{PKB}_0$$

PKB po **roku 3.** (PKB_3) w odniesieniu do PKB początkowego wynosi:

$$\mathrm{PKB}_3 = 106\% \cdot \mathrm{PKB}_2 = 1{,}06 \cdot \mathrm{PKB}_2 = 1{,}06 \cdot 1{,}092 \cdot \mathrm{PKB}_0 = 1{,}15752 \cdot \mathrm{PKB}_0$$

PKB po **roku 4.** (PKB_4) w odniesieniu do PKB początkowego wynosi:

$$\mathrm{PKB}_4 = 104\% \cdot \mathrm{PKB}_3 = 1{,}04 \cdot \mathrm{PKB}_3 = 1{,}04 \cdot 1{,}15752 \cdot \mathrm{PKB}_0 = 1{,}2038208 \cdot \mathrm{PKB}_0$$

PKB po **roku 5.** (PKB_5) w odniesieniu do PKB początkowego wynosi:

$$\mathrm{PKB}_5 = 103\% \cdot \mathrm{PKB}_4 = 1{,}03 \cdot \mathrm{PKB}_4 = 1{,}03 \cdot 1{,}2038208 \cdot \mathrm{PKB}_0 \approx 1{,}24 \cdot \mathrm{PKB}_0$$

Obliczymy 5-letni przyrost/wzrost PKB w odniesieniu do PKB początkowego:

$$\Delta\mathrm{PKB} = \mathrm{PKB}_5 - \mathrm{PKB}_0 = 1{,}24 \cdot \mathrm{PKB}_0 - \mathrm{PKB}_0 = 0{,}24 \cdot \mathrm{PKB}_0 = 24\% \cdot \mathrm{PKB}_0$$

Odpowiedź

Wzrost gospodarczy w podanym okresie wynosi: 24%.

[4] W przykładowych rozwiązaniach mogą być zawarte dodatkowe wyjaśnienia/komentarze, które nie podlegają ocenie. Wymagane elementy rozwiązania zdającego podlegające ocenie są wyszczególnione i opisane w kryteriach punktacji zasad oceniania. Dodatkowe komentarze w rozwiązaniu zamieszczono w celach dydaktycznych.

Zadanie 9. (0–1)

Przykład blankietu wekslowego

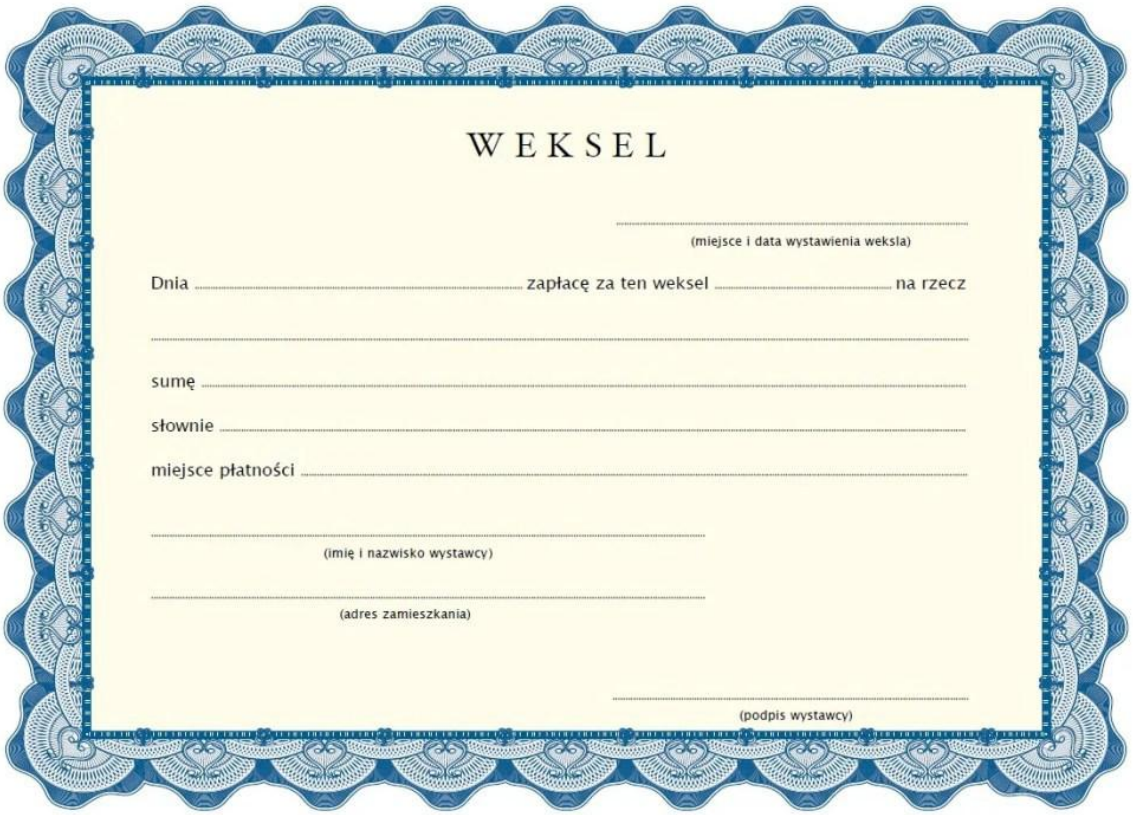

WEKSEL

.....
(miejsce i data wystawienia weksla)

Dnia ..... zapłacę za ten weksel ..... na rzecz

.....

sumę .....

słownie .....

miejsce płatności .....

.....
(imię i nazwisko wystawcy)

.....
(adres zamieszkania)

.....
(podpis wystawcy)

Na podstawie: www.remitent.pl

Podaj dwie cechy weksla świadczące o tym, że jest on wykorzystywany na rynku kapitałowym.

Cecha 1.: .....

.....

Cecha 2.: .....

.....

Wymaganie ogólne

I. Wiedza.
   5. (P) Wyjaśnianie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej […].
   2. Pogłębione rozumienie mechanizmu rynkowego […].

Wymaganie szczegółowe

III. Gospodarka rynkowa […] rodzaje rynków […]. Zdający:
   3) (P) […] rozróżnia rodzaje rynków.

IV. Finanse osobiste: […] instytucje rynku finansowego […]. Zdający:
   3) charakteryzuje najważniejsze instytucje rynku finansowego w Polsce oraz objaśnia ich znaczenie w funkcjonowaniu gospodarki, przedsiębiorstw i konsumentów.

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne podanie dwóch cech świadczących o przynależności weksla do rynku kapitałowego.

0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe cechy

- jest papierem wartościowym
- jest zabezpieczeniem wierzytelności
- jest formą kredytu handlowego
- jest formą bezwarunkowego zobowiązania
- jest ekwiwalentem środków pieniężnych

Zadanie 10. (0–2)

Tekst 1. Fragment ustawy

Art. 8. § 1. Każdy człowiek od chwili urodzenia ma zdolność prawną.
Art. 11. Pełną zdolność do czynności prawnych nabywa się z chwilą uzyskania pełnoletności.
Art. 14. § 1. Czynność prawna dokonana przez osobę, która nie ma zdolności do czynności prawnych, jest nieważna.
§ 2. Jednakże gdy osoba niezdolna do czynności prawnych zawarła umowę należącą do umów powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego, umowa taka staje się ważna z chwilą jej wykonania, chyba że pociąga za sobą rażące pokrzywdzenie osoby niezdolnej do czynności prawnych.

Ustawa *Kodeks cywilny*, Dz.U. z 2024 r. poz. 1061, z późn. zm.
(stan prawny na 4 lipca 2025 r.).

Tekst 2. Opis sytuacji

12-letni Szymon bez wiedzy swoich rodziców samodzielnie kupił telefon komórkowy w cenie 3 200 zł oraz czekoladę za 14,70 zł. Kiedy przyniósł do domu zakupione towary i pokazał rodzicom, ci zdecydowali, że należy je zwrócić. Uznali, że dotychczas użytkowany telefon komórkowy jest wystarczający dla ucznia szkoły podstawowej. Szymon jest także uczulony na niektóre słodycze. Udali się wraz z Szymonem do sklepów i próbowali zwrócić zakupy, przedstawiając paragony i twierdząc, że sprzedawcy nie mieli prawa sprzedać towaru 12-letniemu chłopcu bez zgody rodziców.

Rozstrzygnij, którego z zakupionych produktów (telefonu czy czekolady) wyszczególnionego w tekście 2, zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego, sprzedawca musi przyjąć zwrot. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do przytoczonych przepisów prawnych oraz do opisu sytuacji.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

Wymaganie ogólne

I. Wiedza.
6. (P) Zaznajomienie się z prawami […] chroniącymi konsumenta.

Wymaganie szczegółowe

III. Gospodarka rynkowa […]. Zdający:
8) (P) […] potrafi korzystać z praw przysługujących konsumentom […].

Zasady oceniania
2 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem odwołującym się do art. 11 i 14 **oraz** do ceny telefonu.
1 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem odwołującym się do jednego przepisu prawa **oraz** do ceny telefonu.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
Rozstrzygnięcie: telefon
Przykładowe uzasadnienie: Zgodnie z art. 11 Szymon nie miał zdolności do czynności prawnych, gdyż był małoletni. Zgodnie z art. 14 zakup tego telefonu nie był drobną bieżącą sprawą życia codziennego, gdyż ten model telefonu kosztował aż 3 200 zł.

Zadanie 11. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Do konsumentów zaliczamy także osoby niemające pełnej zdolności do czynności prawnych.	**P**	**F**
2.	W przypadku zakupu towaru przez osobę niemającą zdolności do czynności prawnych reklamację w jej imieniu składa opiekun prawny.	**P**	**F**

Wymaganie ogólne
I. Wiedza.
6. (P) Zaznajomienie się z prawami […] chroniącymi konsumenta.

Wymaganie szczegółowe
III. Gospodarka rynkowa […]. Zdający:
8) (P) […] potrafi korzystać z praw przysługujących konsumentom, w tym składać reklamację.

Zasady oceniania
1 pkt – za poprawną ocenę dwóch stwierdzeń.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
PP

Zadanie 12. (0–1)

Wybrane elementy składowe budżetu państwa

1. podatek VAT
2. dotacje podmiotowe, przedmiotowe i celowe
3. subwencja ogólna
4. obsługa długu publicznego
5. dywidendy z tytułu udziałów Skarbu Państwa w spółkach
6. świadczenia na rzecz osób fizycznych

Wypisz numery tych elementów składowych budżetu państwa, które stanowią dochody tego państwa.

.....

Wymaganie ogólne

I. Wiedza.
   5. (P) […] poznanie roli państwa w procesach gospodarczych.

Wymaganie szczegółowe

III. Gospodarka rynkowa: […] budżet państwa […]. Zdający:
   7) (P) analizuje źródła wpływów i kierunki wydatków budżetu państwa […].

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne wypisanie dwóch numerów.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1, 5.

Zadanie 13. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Ujemna różnica między dochodami publicznymi a wydatkami publicznymi, ustalona dla okresu rozliczeniowego, stanowi nadwyżkę sektora finansów publicznych.	**P**	**F**
2.	Jednostka samorządu terytorialnego może emitować obligacje w celu finansowania planowanego deficytu budżetu tej jednostki.	**P**	**F**

Wymaganie ogólne

I. Wiedza.
   5. (P) Wyjaśnienie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej, powiązań między jej podmiotami i poznanie roli państwa w procesach gospodarczych.

Wymaganie szczegółowe

III. Gospodarka rynkowa: […] budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego […]. Zdający:
   7) (P) analizuje źródła wpływów i kierunki wydatków budżetu państwa oraz przykładowej jednostki samorządu terytorialnego, wyjaśnia wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na funkcjonowanie państwa i gospodarki.

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawną ocenę dwóch stwierdzeń.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

FP

Zadanie 14. (0–1)

Fragment komunikatu GUS dotyczący dochodów i wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych w latach 2023–2024

Wyszczególnienie		**Ogółem (w mln zł)**
Dochody w kolejnych latach	**2023**	1 420 468
	2024	1 559 374
Wydatki w kolejnych latach	**2023**	1 600 546
	2024	1 799 183

www.stat.gov.pl

Uzupełnij notatkę. Dla każdego roku zaznacz, czy wystąpiła w nim nadwyżka budżetowa, czy wystąpił w nim deficyt budżetowy, oraz podaj wartość tej nadwyżki albo tego deficytu.

Rok 2023 – (*nadwyżka / deficyt*) w wysokości: ..... mln zł

Rok 2024 – (*nadwyżka / deficyt*) w wysokości: ..... mln zł

Wymaganie ogólne

I. Wiedza.
   5. (P) Wyjaśnienie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej, powiązań między jej podmiotami i poznanie roli państwa w procesach gospodarczych.

Wymaganie szczegółowe

III. Gospodarka rynkowa: […] budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego […]. Zdający:
   7) (P) analizuje źródła wpływów i kierunki wydatków budżetu państwa oraz przykładowej jednostki samorządu terytorialnego, wyjaśnia wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na funkcjonowanie państwa i gospodarki.

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne uzupełnienie dwóch zdań.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rok 2023 – (*nadwyżka / <u>deficyt</u>*) w wysokości: *180 078* mln zł

Rok 2024 – (*nadwyżka / <u>deficyt</u>*) w wysokości: *239 809* mln zł

Zadanie 15.

Fragment ustawy

Przepisy dotyczące instytucji 1.:

Art. 42. 1. Do zadań […] należy:

1) zapewnienie bezpłatnego poradnictwa konsumenckiego i informacji prawnej w zakresie ochrony interesów konsumentów;
2) składanie wniosków w sprawie stanowienia i zmiany przepisów prawa miejscowego w zakresie ochrony interesów konsumentów;
3) występowanie do przedsiębiorców w sprawach ochrony praw i interesów konsumentów;
4) współdziałanie z Prezesem Urzędu, organami Inspekcji Handlowej oraz organizacjami konsumenckimi.

Przepisy dotyczące instytucji 2.:

Art. 26. 1. Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 24.

2. W decyzji, o której mowa w ust. 1, Prezes Urzędu może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu zapewnienia wykonania nakazu, w szczególności zobowiązać przedsiębiorcę do złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia o treści i w formie określonej w decyzji.

Dz.U. z 2024 r. poz. 1616
(stan prawny na 4 lipca 2025 r.)

Zadanie 15.1. (0–2)

Podaj pełne nazwy instytucji, których wybrane kompetencje podano w przytoczonych przepisach prawnych.

Instytucja 1.: .....

Instytucja 2.: .....

Wymaganie ogólne

I. Wiedza.
   6. (P) Zaznajomienie się z prawami i instytucjami chroniącymi konsumenta.

Wymagania szczegółowe

III. Gospodarka rynkowa […]. Zdający:
   8) (P) charakteryzuje organizacje i instytucje prokonsumenckie […].

II. Gospodarka rynkowa […]. Zdający:
   22) […] charakteryzuje zadania rzecznika konsumentów i Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz ich rolę w gospodarce;

Zasady oceniania

2 pkt – za poprawne podanie nazw dwóch instytucji.
1 pkt – za poprawne podanie nazwy jednej instytucji.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Poprawne odpowiedzi
Instytucja 1.: (Powiatowy/Miejski) Rzecznik Konsumentów
Instytucja 2.: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów / Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Zadanie 15.2. (0–2)

Oceń, czy dokończenia poniższego zdania są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Prezes *Instytucji 2.* wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania, jeżeli stwierdzi

1.	naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji.	**P**	**F**
2.	nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.	**P**	**F**
3.	proponowanie konsumentom nabycia usług finansowych, które nie odpowiadają potrzebom tych konsumentów.	**P**	**F**

Wymaganie ogólne
I. Wiedza.
6. (P) Zaznajomienie się z prawami i instytucjami chroniącymi konsumenta.

Wymaganie szczegółowe
III. Gospodarka rynkowa […]. Zdający:
8) (P) charakteryzuje organizacje i instytucje prokonsumenckie […].
II. Gospodarka rynkowa […]. Zdający:
22) […] charakteryzuje zadania rzecznika konsumentów i Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz ich rolę w gospodarce.

Zasady oceniania
2 pkt – za poprawną ocenę trzech zdań.
1 pkt – za poprawną ocenę dwóch zdań.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
PPF

Zadanie 16. (0–2)

Opis typu inwestora

Ten inwestor preferuje pewność zachowania kapitału. Jest skłonny do inwestowania w stabilne instrumenty finansowe o niskim ryzyku, nawet jeśli oznacza to niższe potencjalne zyski. Preferuje długoterminowe inwestycje.

Które z poniższych form inwestycji finansowych pasują do przedstawionego typu inwestora? Wybierz dwie formy inwestycji spośród podanych.

A. akcje

B. kryptowaluty

C. lokaty bankowe

D. kontrakty terminowe

E. obligacje skarbu państwa

Wymaganie ogólne

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.
   9. (P) Dobieranie oferty usług finansowych do własnych potrzeb.

Wymaganie szczegółowe

III. Finanse osobiste i rynek finansowy […]. Zdający:
   5) rozróżnia formy inwestowania w instrumenty na rynku pieniężnym, kapitałowym i instrumenty alternatywne oraz ocenia możliwą rentowność, ryzyko i płynność każdego instrumentu inwestycyjnego.

Zasady oceniania

2 pkt – za wybranie dwóch poprawnych odpowiedzi.
1 pkt – za wybranie jednej poprawnej odpowiedzi.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C, E

Zadanie 17. (0–2)

Opis sytuacji

Marek przeprowadził kalkulację pracowniczego planu kapitałowego z oficjalnej strony internetowej PPK. Poniżej przedstawiono wynik i dokonane wyliczenia.

Twoje oszczędności
Suma zgromadzonych przez Ciebie środków w PPK

279 999 zł

Wypłacając środki z PPK według zadeklarowanego podziału otrzymasz łącznie:

Wypłatę jednorazową	**70 000 zł**
oraz	
Miesięczne wypłaty z PPK	**2 004 zł**

Środki wpłacone przez pracownika:	**87 553 zł**
Środki wpłacone przez pracodawcę:	**65 665 zł**
Środki dopłacone przez Państwo:	**8 890 zł**
Wypracowany zysk:	**148 327 zł**

Wiek, w którym przystępujesz do PPK	24	lata
Twoje obecne wynagrodzenie brutto	6000	zł

Twoja podstawowa miesięczna wpłata to **2%** wynagrodzenia brutto. Podstawowa miesięczna wpłata Twojego pracodawcy to **1,5%** wynagrodzenia brutto.

Na podstawie: www.mojeppk.pl

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń dotyczących przedstawionej kalkulacji dla Marka. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Ponad połowę środków zgromadzonych w PPK będą stanowiły wpłaty pracownika.	**P**	**F**
2.	Uczestnik PPK będzie musiał zapłacić podatek od zysków kapitałowych, jeżeli po ukończeniu 60. roku życia dokona jednorazowej wypłaty 150 000 zł.	**P**	**F**
3.	Przedstawiona symulacja wypracowanego zysku uwzględnia również utratę siły nabywczej pieniądza.	**P**	**F**

Wymaganie ogólne

I. Wiedza.
   8. (P) Charakteryzowanie usług finansowych ważnych dla gospodarstwa domowego.

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.
   9. (P) Dobieranie oferty usług finansowych do własnych potrzeb.
   12. […] analizowanie danych charakteryzujących wybrany rynek […] usług […].

Wymaganie szczegółowe

IV. Finanse osobiste […]. Zdający:
   12) (P) dostrzega konieczność wczesnego rozpoczęcia systematycznego oszczędzania i inwestowania środków finansowych na emeryturę i jest świadomy efektów finansowych związanych z procentem składanym dla długiego okresu lokowania środków.

Zasady oceniania
2 pkt – za poprawną ocenę trzech stwierdzeń.
1 pkt – za poprawną ocenę dwóch stwierdzeń.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
FPF

Zadanie 18.

Paragon fiskalny

PRZYJAZNY SKLEP 24 H
GRUPA PIONKI POLSKA
00-100 HOTYM
POLESIE 123S
CENTRUM 04 LOK. 1234
SKLEP NR 1
ASD 00000589
NIP 0010901185 nr: 444888

PARAGON FISKALNY

MLEK. GOUDA SER PL\	1SZT x6,10	6,10C
MLEKO MAZURSKIE 2\	1LT x4,80	4,80C
MLECZKO TRUSKAWKO\	3SZT x2,10	6,30C
TORBA PAPIEROWA	1SZT x1,00	1,00A
CHLEB ZWYKŁY 500 G \	0,500SZT x5,60	2,80C
CHLEB ŻYTNI, / 400 ...	1SZT x5,80	5,80C
BUŁKA KAJZERKA, / 50	4SZT x0,98	3,92C
BUŁKA MLECZNA Z KAWAŁKAMI CZEKOLADY, 9	2SZT x2,85	5,70C

SPRZEDAŻ OPODATKOWANA A	1,00
SPRZEDAŻ OPODATKOWANA C	35,42
PTU A 23%	0,19
PTU C 5%	1,69
SUMA PTU	1,88
SUMA PLN	**36,42**

ROZLICZENIE PŁATNOŚCI
KARTA 36,42 PLN
00131 #001 KIEROWNIK 2025-02-11 9:45
67343G3FE9A48085168BC6B28D4BADC02674D44B9
//P EAO 1801505733
Numer: 10/1/58467

Zadanie 18.1. (0–2)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Paragon zawiera informację o kwotach podatku CIT, który ma zapłacić wystawca dokumentu.	**P**	**F**
2.	Na paragonie zostały przedstawione należne kwoty podatku pośredniego, z którego ma się rozliczyć wystawca dokumentu.	**P**	**F**
3.	Przy pozycji sprzedaży oznaczonej literą A podano kwotę należnego podatku akcyzowego.	**P**	**F**

Wymaganie ogólne

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.
   8. (P) Analizowanie wpływu podatków na budżet gospodarstwa domowego […].

Wymaganie szczegółowe

IV. Finanse osobiste […]. Zdający:
   5) (P) wymienia podstawowe rodzaje podatków w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem podatków, których podatnikami są członkowie gospodarstwa domowego.

Zasady oceniania

2 pkt – za poprawną ocenę trzech stwierdzeń.
1 pkt – za poprawną ocenę dwóch stwierdzeń.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

FPF

Zadanie 18.2. (0–2)

Na podstawie przedstawionego paragonu podaj nazwę produktu objętego podstawową stawką podatku wskazanego na paragonie, należną kwotę tego podatku oraz cenę netto tego produktu.

Nazwa produktu: .....

Kwota podatku: .....

Cena netto produktu: .....

Wymaganie ogólne

I. Wiedza.
   5. (P) Wyjaśnienie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej, powiązań między jej podmiotami i poznanie roli państwa w procesach gospodarczych.

Wymagania szczegółowe

IV. Finanse osobiste […]. Zdający:
   5) (P) wymienia podstawowe rodzaje podatków w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem podatków, których podatnikami są członkowie gospodarstwa domowego.

II. Gospodarka rynkowa […]. Zdający:
   15) charakteryzuje różne formy opodatkowania działalności gospodarczej w Polsce.

Zasady oceniania

2 pkt – za podanie poprawnych nazwy produktu **oraz** kwoty podatku VAT **oraz** ceny netto produktu.
1 pkt – za podanie poprawnych nazwy produktu **oraz** kwoty podatku VAT.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa produktu: torba (papierowa)
Kwota podatku VAT: 0,19 zł
Cena netto produktu: 0,81 zł

Zadanie 19.

Opis sytuacji

W 2022 r. Pan Jan postanowił ulokować swoje oszczędności w wysokości 50 000,00 zł w banku. Bank zaproponował mu lokatę na 3 lata oprocentowaną na 5% w skali roku z roczną kapitalizacją odsetek.

Zadanie 19.1. (0–2)

Oblicz łączną kwotę odsetek, jakie uzyska pan Jan z tej lokaty po trzech latach oszczędzania. Zapisz obliczenia.

Uwaga: W obliczeniach pomiń podatek od zysków kapitałowych i oszczędności („podatek Belki”).

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź

Łączna kwota odsetek, jakie uzyska pan Jan z lokaty w 2025 r., wynosi ..... zł.

Wymagania ogólne

I. Wiedza.
   8. (P) Charakteryzowanie usług finansowych ważnych dla gospodarstwa domowego.

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.
   8. Dobieranie instrumentów inwestycyjnych adekwatnie do akceptowanego przez inwestora poziomu ryzyka.

Wymagania szczegółowe

IV. Finanse osobiste […]. Zdający:
   8) (P) rozróżnia formy oszczędzania i podstawowe formy inwestowania, ocenia je pod względem ryzyka, przewidywanych zysków i płynności;
   10) (P) analizuje oferty usług banków oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w zakresie […] lokat terminowych[…], uwzględniając realną stopę procentową […].

III. Finanse osobiste i rynek finansowy: […] strategie inwestycyjne […], instrumenty rynku pieniężnego […]. Zdający:
   3) […] przygotowuje plan oszczędzania lub inwestowania […].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawna metoda obliczenia odsetek z lokaty po trzech latach oszczędzania **oraz** podanie prawidłowego wyniku liczbowego w złotych:

$\text{odsetki z lokaty} = 7\,881{,}25\ \text{zł}$

1 pkt – poprawna metoda obliczenia kwoty po trzecim roku oszczędzania na lokacie **oraz** poprawny sposób obliczenia łącznych odsetek z lokaty, **oraz** brak wyniku końcowego (łącznych odsetek z lokaty) lub wynik z błędem rachunkowym, np. zapisy równoważne poniższym:

$\text{K3} = 105\% \cdot 105\% \cdot 105\% \cdot 50\,000{,}00\ \text{zł}$ oraz $\text{odsetki} = \text{K3} - 50\,000{,}00\ \text{zł}$

ALBO

– poprawna metoda obliczenia kwoty po trzecim roku oszczędzania na lokacie **oraz** podanie prawidłowego wyniku liczbowego dla tej kwoty w złotych, np. zapisy równoważne poniższym:

$\text{K3} = 1{,}05^3 \cdot 50\,000{,}00\ \text{zł} = 57\,881{,}25\ \text{zł}$

ALBO

– poprawna metoda obliczenia odsetek cząstkowych <u>po każdym</u> roku oszczędzania, **oraz** poprawna metoda obliczenia łącznych odsetek z lokaty, **oraz** brak wyniku końcowego (łącznych odsetek z lokaty) lub wynik z błędem rachunkowym, np. zapisy równoważne poniższym:

$\text{O1} = 5\% \cdot 50\,000{,}00\ \text{zł}$ oraz $\text{O2} = 5\% \cdot (50\,000{,}00\ \text{zł} + \text{O1})$ oraz

$\text{O3} = 5\% \cdot (50\,000{,}00\ \text{zł} + \text{O1} + \text{O2})$ oraz $\text{odsetki z lokaty} = \text{O1} + \text{O2} + \text{O3}$

0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

Sposób 1.

Obliczymy kwotę, jaką będzie miał pan Jan na lokacie po trzech latach oszczędzania. Obliczenia kwot wykonamy kolejno po każdym roku oszczędzania. Kwotę na lokacie po pierwszym, drugim i trzecim roku oznaczymy – odpowiednio – jako: K1, K2 i K3.
Kapitał początkowy jest równy $\mathrm{K0} = 50\,000$ zł.
Zatem:

$$\mathrm{K0} = 50\,000{,}00 \text{ zł}$$

$$\mathrm{K1} = 105\% \cdot \mathrm{K0} = 105\% \cdot 50\,000{,}00 \text{ zł} = 52\,500{,}00 \text{ zł}$$

$$\mathrm{K2} = 105\% \cdot \mathrm{K1} = 105\% \cdot 52\,500{,}00 \text{ zł} = 55\,125{,}00 \text{ zł}$$

$$\mathrm{K3} = 105\% \cdot \mathrm{K2} = 105\% \cdot 55\,125{,}00 \text{ zł} = 57\,881{,}25 \text{ zł}$$

Obliczymy łączną kwotę odsetek, jakie uzyska pan Jan z lokaty po trzech latach oszczędzania. Od kwoty oszczędzonej po trzecim roku odejmiemy kapitał początkowy:

$$\mathrm{Odsetki} = \mathrm{K3} - \mathrm{K0} = 57\,881{,}25 \text{ zł} - 50\,000{,}00 \text{ zł} = 7\,881{,}25 \text{ zł}$$

Odpowiedź

Łączna kwota odsetek, jakie uzyska pan Jan z lokaty, wynosi 7 881,25 zł.

Sposób 2.

Obliczymy łączną kwotę odsetek, jakie uzyska pan Jan z lokaty po trzech latach oszczędzania. Od kapitału końcowego (po trzecim roku oszczędzania) odejmiemy kapitał początkowy. Do obliczenia kwoty kapitału końcowego po trzecim roku wykorzystamy wzór na procent składany. Wszystko zapiszemy w jednym równaniu:

$$\mathrm{Odsetki} = 1{,}05^3 \cdot 50\,000{,}00 \text{ zł} - 50\,000{,}00 \text{ zł} = 7\,881{,}25 \text{ zł}$$

Odpowiedź

Łączna kwota odsetek, jakie uzyska pan Jan z lokaty, wynosi 7 881,25 zł.

Sposób 3.

Obliczymy łączną kwotę odsetek, jakie uzyska pan Jan z lokaty po trzech latach oszczędzania. W tym celu obliczymy kolejno odsetki cząstkowe (naliczone) po każdym roku oszczędzania. Odsetki cząstkowe (naliczone) po pierwszym, drugim i trzecim roku oszczędzania oznaczymy – odpowiednio – jako: O1, O2 i O3. Kapitał początkowy jest równy $50\,000{,}00\ z\text{ł}$. Zatem:

$$\mathrm{O1} = 5\% \cdot 50\,000{,}00 \text{ zł} = 2\,500{,}00 \text{ zł}$$

$$\mathrm{O2} = 5\% \cdot (50\,000{,}00 \text{ zł} + 2\,500{,}00 \text{ zł}) = 5\% \cdot 52\,500{,}00 \text{ zł} = 2\,625{,}00 \text{ zł}$$

$$\mathrm{O3} = 5\% \cdot (50\,000{,}00 \text{ zł} + 2\,500{,}00 \text{ zł} + 2\,625{,}00 \text{ zł}) = 5\% \cdot 55\,125{,}00 \text{ zł} = 2\,756{,}25 \text{ zł}$$

Łączna kwota odsetek, jakie uzyska pan Jan z lokaty, jest równa sumie odsetek cząstkowych (naliczanych) po każdym roku oszczędzania:

$$\text{Odsetki} = O1 + O2 + O3$$

$$\text{Odsetki} = 2\,500{,}00\text{ zł} + 2\,625{,}00\text{ zł} + 2\,756{,}25\text{ zł} = 7\,881{,}25\text{ zł}$$

Odpowiedź

Łączna kwota odsetek, jakie uzyska pan Jan z lokaty, wynosi 7 881,25 zł.

Zadanie 19.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy korzystniejszy finansowo dla pana Jana byłby wybór lokaty na 3 lata oprocentowanej na 5% w skali roku, ale z półroczną kapitalizacją odsetek. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

Wymagania ogólne

I. Wiedza.
   8. (P) Charakteryzowanie usług finansowych ważnych dla gospodarstwa domowego.

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.
   9. (P) Dobieranie oferty usług finansowych do własnych potrzeb.
   10. (P) Dobieranie odpowiednich form oszczędzania i inwestowania z uwzględnieniem towarzyszącego im ryzyka i adekwatnie do sytuacji gospodarstwa domowego.

Wymaganie szczegółowe

IV. Finanse osobiste […]. Zdający:
   9) (P) […] przeprowadza symulowaną alokację środków finansowych w wybrane formy oszczędzania i inwestowania.
   10) (P) analizuje oferty usług banków oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w zakresie […] lokat terminowych […], uwzględniając realną stopę procentową […].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
Rozstrzygnięcie: tak

Przykładowe uzasadnienie
Przy ustalonym rocznym oprocentowaniu, im częstsza kapitalizacja odsetek, tym większy jest zysk z lokaty – ponieważ częściej powiększa się suma zgromadzonych środków, które mogą pracować w ciągu roku.

Zadanie 20.

Tabela. Notowania trzech spółek z wybranej sesji na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie

Spółka	**Kurs odniesienia (zł)**	**Kurs zamknięcia (zł)**	**Wolumen obrotu (szt.)**
Alfa	2,30	2,53	113 400
Beta	18,00	18,90	75 050
Gamma	222	215	23 500

Zadanie 20.1. (0–2)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń dotyczących podanej sesji giełdowej. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Sprzedano najwięcej akcji spółki Gamma.	**P**	**F**
2.	W ujęciu procentowym najbardziej wzrosła cena akcji spółki Alfa.	**P**	**F**
3.	Akcje spółki Gamma straciły na wartości.	**P**	**F**

Wymagania ogólne
I. Wiedza.
   4) Charakteryzowanie instrumentów inwestycyjnych pod kątem rentowności […].
II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.
   8) Dobieranie instrumentów inwestycyjnych […].

Wymagania szczegółowe
III. Finanse osobiste i rynek finansowy:
   5) rozróżnia formy inwestowania w instrumenty na rynku […] kapitałowym […] oraz ocenia możliwą rentowność, ryzyko […] każdego instrumentu inwestycyjnego;
   8) wyjaśnia metody wyboru akcji przez inwestorów giełdowych, wskazując wady i zalety każdej z nich […].

Zasady oceniania
2 pkt – za poprawną ocenę trzech stwierdzeń.
1 pkt – za poprawną ocenę dwóch stwierdzeń.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
FPP

Zadanie 20.2. (0–3)

Opis sytuacji

Inwestor zakupił 1000 szt. akcji spółki Beta po cenie 18 zł za akcję. Sprzedał je wszystkie po kursie zamknięcia na podanej sesji. Biuro maklerskie pobiera prowizję 0,5% od wartości zakupu akcji oraz prowizję 0,5% od wartości sprzedaży akcji.

Oblicz stopę zwrotu, jaką osiągnął inwestor z tej inwestycji. Zapisz obliczenia.

Uwaga: W obliczeniach pomiń podatek dochodowy oraz przyjmij, że doszło do jednej transakcji kupna oraz do jednej transakcji sprzedaży.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź

Stopa zwrotu z inwestycji: ..... %.

Wymagania ogólne

I. Wiedza.
   4) Charakteryzowanie instrumentów inwestycyjnych pod kątem rentowności […].

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.
   8) Dobieranie instrumentów inwestycyjnych […].

Wymagania szczegółowe

III. Finanse osobiste i rynek finansowy:
   5) rozróżnia formy inwestowania w instrumenty na rynku […] kapitałowym […] oraz ocenia możliwą rentowność […] każdego instrumentu inwestycyjnego;
   7) wyjaśnia zasady nabycia wybranych instrumentów inwestycyjnych (zakup akcji spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych […]);
   8) […] przeprowadza symulowaną alokację środków finansowych w wybrane instrumenty notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych.

Zasady oceniania

3 pkt – poprawna metoda obliczenia stopy zwrotu z inwestycji **oraz** podanie prawidłowego wyniku liczbowego wyrażonego w procentach lub w ułamku dziesiętnym:

$\text{stopa zwrotu z inwestycji} \approx 3{,}96\%$ albo $\text{stopa zwrotu z inwestycji} \approx 0{,}0396$

2 pkt – poprawna metoda obliczenia kosztów zakupu **oraz** poprawna metoda obliczenia przychodów ze sprzedaży, **oraz** podanie prawidłowych wyników liczbowych tych wielkości w złotych, np. zapisy równoważne poniższym:

$\text{koszty zakupu} = 1{,}005 \cdot (1000 \cdot 18\text{ zł}) = 18\,090\text{ zł}$ oraz

$\text{przychody ze sprzedaży} = 0{,}995 \cdot (1000 \cdot 18{,}90\text{ zł}) = 18\,805{,}50\text{ zł}$

ALBO

– poprawna metoda obliczenia kosztów zakupu **oraz** poprawna metoda obliczenia przychodów ze sprzedaży, **oraz** poprawna metoda obliczenia stopy zwrotu z inwestycji, **oraz** brak wyniku liczbowego dla stopy zwrotu lub wynik liczbowy z błędem rachunkowym na dowolnym etapie obliczeń, np. zapisy równoważne poniższym:

$\text{koszty zakupu} = 100{,}5\% \cdot (1000 \cdot 18\text{ zł})$ oraz

$\text{przychody ze sprzedaży} = 99{,}5\% \cdot (1000 \cdot 18{,}90\text{ zł})$ oraz

$$\text{stopa zwrotu z inwestycji} = \frac{\text{przychody ze sprzedaży} - \text{koszty zakupu}}{\text{koszty zakupu}}$$

1 pkt – poprawna metoda obliczenia kosztów zakupu **oraz** podanie wartości liczbowej kosztów zakupu w złotych, np. zapisy równoważne poniższym:

$\text{koszty zakupu} = 100{,}5\% \cdot (1000 \cdot 18\text{ zł}) = 18\,090\text{ zł}$

ALBO

– poprawna metoda obliczenia kosztów zakupu **oraz** poprawna metoda obliczenia przychodów ze sprzedaży, **oraz** brak wyników liczbowych dla tych wielkości lub oba wyniki liczbowe z błędami rachunkowymi, np. zapisy równoważne poniższym:

$\text{koszty zakupu} = 100{,}5\% \cdot (1000 \cdot 18\text{ zł})$ oraz

$\text{przychody ze sprzedaży} = 99{,}5\% \cdot (1000 \cdot 18{,}90\text{ zł})$

0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

Sposób 1. (rozwiązanie krok po kroku)

Obliczenie kosztów zakupu

Obliczymy wartość zakupu (po kursie odniesienia) 1000 sztuk akcji spółki Beta:

$$\text{wartość zakupu} = 1000 \cdot 18\ \text{zł} = 18\ 000\ \text{zł}$$

Obliczymy prowizję od tego zakupu. Zgodnie z założeniem zadania doszło do jednorazowej transakcji kupna, zatem prowizja naliczona jest jeden raz – od całkowitej wartości zakupu:

$$\text{prowizja od zakupu} = 0{,}5\ \% \cdot \text{wartość zakupu}$$

$$\text{prowizja od zakupu} = 0{,}005 \cdot 18\ 000\ \text{zł} = 90\ \text{zł}$$

Obliczymy koszty zakupu – wartość zakupu łącznie z prowizją.

$$\text{koszty zakupu} = \text{wartość zakupu} + \text{prowizja od zakupu}$$

$$\text{koszty zakupu} = 18\ 000\ \text{zł} + 90\ \text{zł} = 18\ 090\ \text{zł}$$

Obliczenie przychodów ze sprzedaży (z uwzględnieniem prowizji)

Obliczymy wartość sprzedaży (po kursie zamknięcia) 1000 sztuk akcji spółki Beta:

$$\text{wartość sprzedaży} = 1000 \cdot 18{,}90\ \text{zł} = 18\ 900\ \text{zł}$$

Obliczymy prowizję od sprzedaży. Zgodnie z założeniem zadania doszło do jednorazowej transakcji sprzedaży, zatem prowizja naliczona jest jeden raz – od całkowitej wartości sprzedaży:

$$\text{prowizja od sprzedaży} = 0{,}5\ \% \cdot \text{wartość sprzedaży}$$

$$\text{prowizja od sprzedaży} = 0{,}005 \cdot 18\ 900\ \text{zł} = 94{,}50\ \text{zł}$$

Obliczymy przychody ze sprzedaży – czyli wartość sprzedaży pomniejszoną o prowizję:

$$\text{przychody ze sprzedaży} = \text{wartość sprzedaży} - \text{prowizja od sprzedaży}$$

$$\text{przychody ze sprzedaży} = 18\ 900\ \text{zł} - 94{,}5\ \text{zł} = 18\ 805{,}50\ \text{zł}$$

Obliczenie stopy zwrotu z inwestycji

Obliczymy zysk z inwestycji:

$$\text{zysk z inwestycji} = \text{przychody ze sprzedaży} - \text{koszty zakupu}$$

$$\text{zysk z inwestycji} = 18\ 805{,}50\ \text{zł} - 18\ 090\ z\text{ł} = 715{,}50\ \text{zł}$$

Obliczymy stopę zwrotu z inwestycji:

$$\text{stopa zwrotu z inwestycji} = \frac{\text{zysk z inwestytcji}}{\text{koszty zakupu}} = \frac{715{,}50\ \text{zł}}{18\ 090\ \text{zł}} \approx 3{,}96\%$$

Sposób 2. (rozwiązanie w jednej linijce)

Stopa zwrotu z inwestycji jest równa ilorazowi zysku z inwestycji oraz kosztów zakupu. Zatem:

$$\text{stopa zwrotu z inwestycji} = \frac{0{,}995 \cdot (1000 \cdot 18{,}90\ \text{zł}) - 1{,}005 \cdot (1000 \cdot 18\ \text{zł})}{1{,}005 \cdot (1000 \cdot 18\ \text{zł})} \approx 0{,}0396$$

Zadanie 21.

Opis sytuacji

Rodzinę Kowalskich w ostatnim roku dotknęło kilka nieszczęśliwych zdarzeń.

1. Pan Kowalski – jako kierujący pojazdem – spowodował stłuczkę, w wyniku której uszkodzone zostały zarówno jego samochód, jak i pojazd innego kierowcy.
2. Córka państwa Kowalskich miała wypadek w drodze do szkoły i wymagała kilkudniowego pobytu w szpitalu.
3. Podczas odczytywania wskazań wodomierza w mieszkaniu państwa Kowalskich pracownik spółdzielni został ugryziony przez ich psa.

Zadanie 21.1. (0–2)

Uzupełnij tabelę. Do każdego opisanego przypadku przyporządkuj jedno odpowiednie ubezpieczenie, które miałoby zastosowanie w opisanej sytuacji, i pozwoliłoby pokryć finansowe skutki zdarzenia dla państwa Kowalskich. Wstaw znak X we właściwe miejsca tabeli.

	OC posiadaczy pojazdów mechanicznych	AC (autocasco)	Ubezpieczenie od NNW	OC właściciela mieszkania
Uszkodzenie pojazdu pana Kowalskiego				
Wypadek córki w drodze do szkoły				
Pogryzienie pracownika spółdzielni				

Wymaganie ogólne

I. Wiedza.
   8. (P) Charakteryzowanie usług finansowych ważnych dla gospodarstwa domowego.

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.
   9. Dobieranie usług ubezpieczeniowych do potrzeb gospodarstwa domowego.

Wymaganie szczegółowe

IV. Finanse osobiste […]. Zdający:
   13) (P) charakteryzuje […] rodzaje ubezpieczeń (osobowych i majątkowych) według różnych kryteriów […].

III. Finanse osobiste i rynek finansowy […]. Zdający:
   10) dobiera rodzaje ubezpieczenia do swoich potrzeb […].

Zasady oceniania

2 pkt – za poprawne uzupełnienie trzech wierszy tabeli.
1 pkt – za poprawne uzupełnienie dwóch wierszy tabeli.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

	OC posiadaczy pojazdów mechanicznych	AC (autocasco)	Ubezpieczenie od NNW	OC właściciela mieszkania
Uszkodzenie pojazdu pana Kowalskiego		X		
Wypadek córki w drodze do szkoły			X	
Pogryzienie pracownika spółdzielni				X

Zadanie 21.2. (0–1)

Córka państwa Kowalskich raz w tygodniu kieruje samochodem swojego ojca za jego zgodą i wiedzą, aby dojechać na zajęcia dodatkowe.

Rozstrzygnij, czy córka pana Kowalskiego ma obowiązek zawarcia ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

Wymagania ogólne

I. Wiedza.
   8. (P) Charakteryzowanie usług finansowych ważnych dla gospodarstwa domowego.

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.
   9. Dobieranie usług ubezpieczeniowych do potrzeb gospodarstwa domowego.

Wymagania szczegółowe

IV. Finanse osobiste […]. Zdający:
   13) (P) charakteryzuje […] rodzaje ubezpieczeń (osobowych i majątkowych) według różnych kryteriów […] i porównuje oferty zakładów ubezpieczeń na przykładzie […] pojazdów mechanicznych […].

III. Finanse osobiste i rynek finansowy […]. Zdający:
   10) dobiera rodzaje ubezpieczenia do swoich potrzeb […].

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne rozstrzygnięcie wraz z poprawnym uzasadnieniem.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: nie

Przykładowe uzasadnienia

- Ubezpieczenie OC jest przypisane do pojazdu, a nie – do osoby, a to ubezpieczenie musiał wykupić jej ojciec.
- Córka państwa Kowalskich nie jest posiadaczem pojazdu, ponieważ jest on jej użyczony do krótkotrwałego używania przez jej ojca.
- Dlatego że posiadaczem pojazdu jest jej ojciec.

Zadanie 22.

Źródło 1. Fragment poradnika przedsiębiorcy

Przedsiębiorca zatrudniający na podstawie umowy zlecenia powinien pamiętać o obowiązku naliczania i odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne do ZUS-u. Przedsiębiorca zwolniony jest z odprowadzania takich składek wtedy, kiedy zleceniobiorca ma inne tytuły do ubezpieczenia, których kwota jest równa lub wyższa niż minimalne wynagrodzenie. W takim przypadku obowiązkowo opłacana będzie jedynie składka zdrowotna.

Na podstawie: poradnikprzedsiebiorcy.pl

Źródło 2. Tabela dotycząca minimalnego wynagrodzenia w Polsce

Wynagrodzenie minimalne	Obowiązuje od
3 490,00 zł	01.01.2023
3 600,00 zł	01.07.2023

Na podstawie: Dz.U. z 2022 r. poz. 1952.
(stan prawny na 4 lipca 2025 r.)

Źródło 3. Opis sytuacji

Jan 1 września 2023 r. był zatrudniony w przedsiębiorstwie państwowym w wymiarze 0,75 etatu (na podstawie umowy o pracę), a jego miesięczne wynagrodzenie brutto wynosiło 2 700 zł (płatne przelewem). 1 września 2023 r. pracodawca zaproponował Janowi zwiększenie wymiaru czasu pracy do pełnego etatu oraz 500 zł podwyżki. Jednak 1 września 2023 r. Jan zawarł umowę z wynagrodzeniem maksymalnie 1 300 zł brutto miesięcznie, do której stosuje się przepisy dotyczące umów zlecenia, z innym przedsiębiorcą.

Zadanie 22.1. (0–1)

Rozstrzygnij, czy w opisanej sytuacji przedsiębiorca zatrudniający Jana na podstawie umowy cywilnoprawnej będzie miał obowiązek odprowadzania za niego składek na ubezpieczenia społeczne. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

Wymaganie ogólne

I. Wiedza.
   7. Rozróżnianie form zatrudnienia, systemów płac i form wynagrodzeń.

Wymaganie szczegółowe

IV. Rynek pracy i zatrudnienie […]. Zdający:
   13) rozróżnia formy zatrudnienia (stosunek pracy, umowy cywilnoprawne) oraz określa korzyści z wyboru konkretnej formy i rodzaju umowy i konsekwencje tego wyboru.

V. Przedsiębiorstwo: […] wynagrodzenie[…]. Zdający:
   16) dla przykładowego wynagrodzenia wylicza wysokość składek na poszczególne rodzaje obowiązkowych ubezpieczeń społecznych […].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: tak

Przykładowe uzasadnienie

Pracodawca byłby zwolniony z płacenia składek, gdyby Jan na podstawie umowy o pracę otrzymywał wynagrodzenie w kwocie równej lub wyższej niż 3 600 zł. Jan jednak otrzymuje z pracy wykonywanej na podstawie umowy o pracę tylko 2 700 zł, czyli kwotę mniejszą niż minimalne wynagrodzenie.

Zadanie 22.2. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Propozycja przedsiębiorcy, u którego Jan jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę, była zgodna z prawem.	**P**	**F**
2.	Jan otrzymał przelewem na konto 2700 zł jako wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę za wrzesień 2023 r.	**P**	**F**

Wymaganie ogólne

I. Wiedza.
   7. Rozróżnianie form zatrudnienia, systemów płac i form wynagrodzeń.

Wymaganie szczegółowe

IV. Rynek pracy i zatrudnienie […]. Zdający:
   13) rozróżnia formy zatrudnienia (stosunek pracy, umowy cywilnoprawne) oraz określa korzyści z wyboru konkretnej formy i rodzaju umowy i konsekwencje tego wyboru;
   15) wykazuje różnice w systemach płac, rodzajach i formach wynagradzania oraz identyfikuje składowe kosztów pracy i oblicza wynagrodzenie netto.

Zasady oceniania
1 pkt – za poprawną ocenę dwóch stwierdzeń.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
FF

Zadanie 23. (0–2)

Fragment ustawy

Art. 627. Przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia.
Art. 734 § 1. Przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie.
Art. 750. Do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu.

Ustawa Kodeks cywilny, Dz.U. z 2024 r. poz. 1061, z późn. zm.
(stan prawny na 4 lipca 2025 r.)

Uzupełnij tabelę. Do każdego opisanego przypadku przyporządkuj odpowiedni przepis ustawy, który ma zastosowanie w opisanej sytuacji. Wstaw znak X we właściwe miejsca tabeli.

		Art. 627	Art. 734 § 1.	Art. 750
1.	Dorota zawarła umowę na projekt aranżacji wnętrza recepcji dla firmy „Nemo”.			
2.	Dominik ma zawrzeć umowę sprzedaży domu w imieniu Piotra.			

Wymaganie ogólne
II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.
10. Analizowanie sytuacji na rynku pracy na podstawie danych […].

Wymaganie szczegółowe
IV. Rynek pracy […]. Zdający:
13) rozróżnia formy zatrudnienia ([…] umowy cywilnoprawne) oraz określa korzyści i konsekwencje wyboru konkretnej formy i rodzaju umowy.

Zasady oceniania
2 pkt – odpowiedź zawierająca dwa poprawne wskazania.
1 pkt – odpowiedź zawierająca jedno prawidłowe wskazanie.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

		art. 627	art. 734 § 1.	art. 750
1.	Dorota zawarła umowę na projekt aranżacji wnętrza recepcji dla firmy „Nemo”.	**X**		
2.	Dominik ma zawrzeć umowę sprzedaży domu w imieniu Piotra.		**X**	

Zadanie 24. (0–1)

W Polsce w 2019 r. w gospodarce narodowej było zatrudnionych 16 120,6 tys. osób. Jednocześnie w tym czasie liczba zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 866,4 tys. osób.

Na podstawie: www.stat.gov.pl/wskazniki-makroekonomiczne

Na podstawie powyższych danych oblicz stopę bezrobocia <u>rejestrowanego</u> w Polsce w 2019 r. Zapisz obliczenia. Wynik podaj w procentach zaokrąglony do jednego miejsca po przecinku.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź

Stopa bezrobocia w Polsce w 2019 r. wynosiła: ..... %.

Wymaganie ogólne

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.
   10. Analizowanie sytuacji na rynku pracy na podstawie danych […].

Wymaganie szczegółowe

IV. Rynek pracy i zatrudnienie […]. Zdający:
   1) analizuje podstawowe mierniki i wskaźniki rynku pracy, w tym […] stopę bezrobocia.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna metoda obliczenia stopy bezrobocia **oraz** podanie prawidłowego wyniku liczbowego wyrażonego w procentach i zaokrąglonego do jednego miejsca po przecinku: 5,1%

0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Stopę bezrobocia określa się jako iloraz:

$$\text{stopa bezrobocia} = \frac{\text{liczba zarejestrowanych bezrobotnych}}{\text{liczba zarejestrowanych bezrobotnych + liczba wszystkich zatrudnionych}}$$

Obliczymy stopę bezrobocia – wykorzystamy dane liczbowe podane w zadaniu:

$$\text{stopa bezrobocia} = \frac{866{,}4\ \text{tys.}}{866{,}4\ \text{tys.} + 16\ 120{,}6\ \text{tys.}} \cdot 100\% \approx 5{,}1\%$$

Odpowiedź

Stopa bezrobocia w Polsce w 2019 r. wynosiła: 5,1%.

Zadanie 25. (0–1)

Fragment aktu prawnego

Art. 18. § 1. Postanowienia umów o pracę oraz innych aktów, na których podstawie powstaje stosunek pracy, nie mogą być mniej korzystne dla pracownika niż przepisy prawa pracy. […]

Art. 103^1. § 1. Przez podnoszenie kwalifikacji zawodowych rozumie się zdobywanie lub uzupełnianie wiedzy i umiejętności przez pracownika, z inicjatywy pracodawcy albo za jego zgodą.

§ 2. Pracownikowi podnoszącemu kwalifikacje zawodowe przysługują:

1) urlop szkoleniowy; […]

Art. 103^2. § 1. Urlop szkoleniowy, o którym mowa w art. 103^1 § 2 pkt 1, przysługuje w wymiarze: […]

2) 6 dni – dla pracownika przystępującego do egzaminu maturalnego […].

Art. 103^3. Pracodawca może przyznać pracownikowi podnoszącemu kwalifikacje zawodowe dodatkowe świadczenia, w szczególności pokryć opłaty za kształcenie, przejazd, podręczniki i zakwaterowanie.

Dz.U. z 2025 r. poz. 277
(stan prawny na 4 lipca 2025 r.)

Opis sytuacji

Od lutego 2025 r. Maciej jest zatrudniony na pół etatu jako pracownik w letnisku. W maju 2025 r. przystępuje ponownie do egzaminu maturalnego. Powiadomił o tym pracodawcę przy zawieraniu umowy, a ten zaproponował mu łącznie 5 dni urlopu szkoleniowego w związku z egzaminem maturalnym, co zostało zawarte w umowie o pracę. Ponadto Maciej zwrócił się do pracodawcy z wnioskiem o pokrycie kosztów pomocy naukowych potrzebnych, aby dobrze przygotować się do egzaminu. Pracodawca odmownie rozpatrzył wniosek złożony przez Macieja.

Oceń, czy pracodawca w zaistniałej sytuacji postąpił zgodnie z prawem. Zaznacz T (tak), jeśli mógł tak postąpić, albo N (nie) – jeśli nie mógł.

1.	Pracodawca miał prawo udzielić Maciejowi urlopu szkoleniowego w wymiarze mniejszym niż 6 dni.	**T**	**N**
2.	Pracodawca miał prawo odmówić Maciejowi zapłaty za pomoce naukowe potrzebne do przygotowań do egzaminu maturalnego.	**T**	**N**

Wymagania ogólne

I. Wiedza.
   8. Charakteryzowanie praw i obowiązków pracownika i pracodawcy.

Wymagania szczegółowe

V. Osoba przedsiębiorcza na rynku pracy: […] etyka w pracy. Zdający:
   9) (P) wymienia podstawowe prawa i obowiązki pracownika (w tym młodocianego) i pracodawcy;
   11) (P) identyfikuje konsekwencje nieetycznych zachowań w relacjach pracownik – pracodawca.

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawną ocenę dwóch stwierdzeń.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

NT

Zadanie 26.

Tabela. Składniki wynagrodzenia pracownika z pominięciem niektórych danych. Oznaczenia: P – pracownik, Z – zakład pracy.

Dane osobowe								
Adam Adamowicz PESEL 65012561045 nauczyciel etat: 17,16/18 tyt. ub.: 011000 NFZ: 10R								
Składniki płacowe								
wynagrodzenie zasadnicze		5638,97	wysługa lat (20,00%)		1127,79	dodatek motywacyjny		200,00
Odliczenia i potrącenia								
koszty		250,00	ulga		300,00	potrącenia		0,00
Składki i podatek (procent | podstawa)								
podatek	(12,00% | […])	[…]	ZUS EmeP	(9,76% | […])	[…]	PPK PodP	(0,00% | 6966,76)	0,00
NFZ	(9,00% | 6011,61)	541,04	ZUS RenP	(1,50% | […])	[…]	PPK DodP	(0,00% | 6966,76)	0,00
NFZ odl	(0,00% | 6011,61)	0,00	ZUS ChoP	(2,45% | […])	[…]	PPK PodZ	(0,00% | 6966,76)	0,00
			ZUS EmeZ	(9,76% | […])	[…]	PPK DodZ	(0,00% | 6966,76)	0,00
			ZUS RenZ	(6,50% | […])	[…]			
			ZUS WypZ	(0,67% | […])	[…]			
			FGŚP	(0,00% | 6966,76)	0,00			
			FP	(2,45% | 6966,76)	170,69			
			FEP	(0,00% | 6966,76)	0,00			
Podsumowanie								
wynagr.	(12,00% | […])	6966,76	ZUS P		[…]	PPK P		0,00
świadcz.	(9,00% | 6011,61)	0,00						
potrąc.	(0,00% | 6011,61)	1887,19	ZUS Z		1179,48	PPK Z		0,00
Wypłata								
na konto		**5079,57**	do kasy		0,00	sygn.		0924/44_ZAS/NAU

Zadanie 26.1. (0–3)

Na podstawie powyższych danych oblicz wysokości poszczególnych składek z tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych odprowadzonych przez pracodawcę za Adama jako pracownika pomniejszających jego wynagrodzenie brutto. Zapisz obliczenia.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedzi:

Wysokości poszczególnych składek z tytułu ubezpieczeń społecznych:

.....

.....

.....

Wymagania ogólne

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.
   5. (P) Samodzielne obserwacje zjawisk zachodzących w gospodarce i wyciąganie wniosków na podstawie tych obserwacji.

I. Wiedza.
   7. Rozróżnianie […] systemów płac i form wynagrodzeń.

Wymagania szczegółowe

IV. Finanse osobiste […]. Zdający:
   13) (P) charakteryzuje system zabezpieczenia społecznego (ubezpieczenia społeczne […]) […].

IV. Rynek pracy i zatrudnienie […]. Zdający:
   15) […] identyfikuje składowe kosztów pracy i oblicza wynagrodzenie netto.

V. Przedsiębiorstwo […]. Zdający:
   16) dla przykładowego wynagrodzenia wylicza wysokość składek na poszczególne rodzaje obowiązkowych ubezpieczeń społecznych […].

Zasady oceniania

3 pkt – poprawna identyfikacja trzech składek z tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych (emerytalnej, rentowej, chorobowej) **oraz** poprawna metoda ich obliczenia (tzn. poprawne określenie oprocentowania i podstawy składki), **oraz** podanie prawidłowych wyników liczbowych w złotych:

$\mathrm{EmeP} = 679{,}96\ \text{zł}$ $\mathrm{RenP} = 104{,}50\ \text{zł}$ $\mathrm{ChoP} = 170{,}69\ \text{zł}$

2 pkt – poprawna identyfikacja dwóch składek z tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych (emerytalnej lub rentowej, lub chorobowej) **oraz** poprawna metoda ich obliczenia, **oraz** podanie prawidłowych wyników liczbowych w złotych.

1 pkt – poprawna identyfikacja jednej składki z tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych (emerytalnej albo rentowej, albo chorobowej) **oraz** poprawna metoda jej obliczenia, **oraz** podanie prawidłowego wyniku liczbowego w złotych.

ALBO

– poprawna identyfikacja trzech składek z tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych (emerytalnej, rentowej, chorobowej).

0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie
Obliczymy wysokości trzech składek z tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych: emerytalnej (EmeP), rentowej (RenP), chorobowej (ChoP):

$$\mathrm{EmeP} = 9{,}76\% \cdot 6\,966{,}76\ \text{zł} = 679{,}96\ \text{zł}$$

$$\mathrm{RenP} = 1{,}50\% \cdot 6\,966{,}76\ \text{zł} = 104{,}50\ \text{zł}$$

$$\mathrm{ChoP} = 2{,}45\% \cdot 6\,966{,}76\ \text{zł} = 170{,}69\ \text{zł}$$

Zadanie 26.2. (0–1)

Podaj kwotę składki, jaka została potrącona z wynagrodzenia Adama z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego.

.....

Wymagania ogólne
II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.
   5. (P) Samodzielne obserwacje zjawisk zachodzących w gospodarce i wyciąganie wniosków na podstawie tych obserwacji.
I. Wiedza.
   7. Rozróżnianie form zatrudnienia, systemów płac i form wynagrodzeń.

Wymagania szczegółowe
IV. Finanse osobiste […]. Zdający:
   13) (P) charakteryzuje system zabezpieczenia społecznego (ubezpieczenia społeczne i zdrowotne) […].
V. Przedsiębiorstwo […]. Zdający:
   16) dla przykładowego wynagrodzenia wylicza wysokość składek na poszczególne rodzaje obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenie zdrowotne oraz wyjaśnia ich przeznaczenie.

Zasady oceniania
1 pkt – podanie prawidłowej kwoty składki z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
541,04 zł

Zadanie 26.3. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Z wynagrodzenia Adama zostało potrącone 391,00 zł na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.	**P**	**F**
2.	Wynagrodzenie brutto Adama za czerwiec 2025 r. wyniosło 5079,57 zł.	**P**	**F**

Brudnopis

Wymaganie ogólne

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.
   8. (P) Analizowanie wpływu podatków na budżet gospodarstwa domowego […].

Wymaganie szczegółowe

IV. Finanse osobiste […]. Zdający:
   6) (P) wyjaśnia, z czego wynikają różnice między wynagrodzeniem brutto i netto.

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawną ocenę dwóch stwierdzeń.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

PF

Zadanie 27.

Fragment ustawy

Art. 94^3. […]
§ 2. […] oznacza działania lub zachowania dotyczące pracownika lub skierowane przeciwko pracownikowi, polegające na uporczywym i długotrwałym nękaniu lub zastraszaniu pracownika, wywołujące u niego zaniżoną ocenę przydatności zawodowej, powodujące lub mające na celu poniżenie lub ośmieszenie pracownika […].

Dz.U. z 2025 r. poz. 277
(stan prawny na 4 lipca 2025 r.)

Zadanie 27.1. (0–1)

Podaj nazwę zjawiska opisanego w przywołanym przepisie prawnym.

.....

Wymaganie ogólne
I. Wiedza.
   8. Charakteryzowanie praw i obowiązków pracownika i pracodawcy.

Wymaganie szczegółowe
IV. Rynek pracy i zatrudnienie […]. Zdający:
   17) identyfikuje przejawy mobbingu […].

Zasady oceniania
1 pkt – za poprawne podanie nazwy zjawiska.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź
Mobbing

Zadanie 27.2. (0–1)

Oceń, czy dokończenia poniższego zdania są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Przejawem zjawiska opisanego w materiale źródłowym jest

1.	ciągłe izolowanie przez pracodawcę pracownika lub eliminowanie go z zespołu współpracowników.	**P**	**F**
2.	żądanie przez pracodawcę bycia dostępnym online także po godzinach pracy bez dodatkowego wynagrodzenia przez kolejnych kilkanaście miesięcy.	**P**	**F**

Wymaganie ogólne
I. Wiedza.
   8. Charakteryzowanie praw i obowiązków pracownika i pracodawcy.

Wymaganie szczegółowe
IV. Rynek pracy i zatrudnienie […]. Zdający:
   17) identyfikuje przejawy mobbingu oraz sposoby przeciwdziałania mobbingowi i zgłaszania nadużyć.

Zasady oceniania
1 pkt – za poprawną ocenę dwóch zdań.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
PP

Zadanie 28. (0–1)

Oceń, czy dokończenia poniższego zdania są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Jednym z obszarów wyszczególnionych w modelu BMC (ang. *Business Model Canvas*) jest obszar

1.	relacji z klientami (ang. *customer relationships*).	**P**	**F**
2.	kluczowych partnerów (ang. *key partners*).	**P**	**F**

Wymaganie ogólne
II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.
   4. Przygotowanie do prowadzenia własnego biznesu i przedsięwzięć społecznych.

Wymaganie szczegółowe
V. Przedsiębiorstwo: […]. Zdający:
   12) przedstawia koncepcję planowanego przedsięwzięcia biznesowego lub społecznego w postaci modelu biznesu (*Business Model Canvas*).

Zasady oceniania
1 pkt – za poprawną ocenę dwóch zdań.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
PP

Zadanie 29. (0–3)

Dane finansowe przedsiębiorstwa handlowego *XYZ sp. z o.o.* za rok 2023:

przychody: 1 500 000 zł
koszty: 1 200 000 zł
podatek dochodowy i pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku: 60 000 zł.

Oblicz wyniki wskaźników finansowych przedsiębiorstwa *XYZ sp. z o.o.*: zysk brutto, zysk netto oraz wskaźnik rentowności sprzedaży (ROS) netto. Zapisz obliczenia.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedzi

Zysk brutto: ..... zł.

Zysk netto: ..... zł.

Wskaźnik ROS netto: ..... .

Wymaganie ogólne

I. Wiedza.
   9. Pogłębione rozumienie zasad prowadzenia działalności gospodarczej, w tym zależności między ryzykiem […] i zyskownością.

Wymagania szczegółowe

VI. Przedsiębiorstwo […]. Zdający:
   8) (P) prognozuje efekty finansowe projektowanego przedsiębiorstwa na podstawie zestawienia planowanych przychodów i kosztów.

V. Przedsiębiorstwo […]. Zdający:
   20) […] oblicza rentowność produktu […].

Zasady oceniania

3 pkt – poprawna metoda obliczenia zysku brutto **oraz** poprawna metoda obliczenia zysku netto, **oraz** poprawna metoda obliczenia wskaźnika ROS netto, **oraz** podanie prawidłowych wyników liczbowych w złotych dla zysku brutto i zysku netto i wskaźnika ROS netto: zysk brutto = 300 000 zł, zysk netto = 240 000 zł, wskaźnik ROS = 0,16 albo ROS = 16%

2 pkt – poprawna metoda obliczenia zysku brutto **oraz** poprawna metoda obliczenia zysku netto, **oraz** poprawna metoda obliczenia wskaźnika ROS netto, **oraz** brak wyniku liczbowego dla wskaźnika ROS netto (lub wynik z błędem rachunkowym na dowolnym etapie obliczeń)

ALBO

– poprawna metoda obliczenia zysku brutto **oraz** poprawna metoda obliczenia zysku netto, **oraz** podanie prawidłowych wyników liczbowych w złotych dla zysku brutto i zysku netto (zysk brutto = 300 000 zł, zysk netto = 240 000 zł)

1 pkt – poprawna metoda obliczenia zysku brutto **oraz** podanie prawidłowego wyniku liczbowego w złotych (300 000 zł)

ALBO

– poprawna metoda obliczenia zysku brutto **oraz** poprawna metoda obliczenia zysku netto, **oraz** brak wyniku liczbowego dla zysku netto (lub wynik z błędem rachunkowym na dowolnym etapie obliczeń).

0 pkt – rozwiązanie, w którym zastosowano niepoprawną metodę, albo brak rozwiązania.

Przykładowe rozwiązanie

Obliczymy zysk brutto (z_B):

$$z_B = \text{przychody} - \text{koszty}$$

$$z_B = 1\,500\,000\ \text{zł} - 1\,200\,000\ \text{zł} = 300\,000\ \text{zł}$$

Obliczymy zysk netto (z_N):

$$z_N = z_B - (\text{podatek i pozostałe obowiązkowe zmniejszenia})$$

$$z_N = 300\,000\ \text{zł} - 60\,000\ \text{zł} = 240\,000\ \text{zł}$$

Obliczymy wskaźnik rentowności sprzedaży (ROS) netto:

$$\text{ROS} = \frac{z_N}{\text{przychody}}$$

$$\text{ROS} = \frac{240\,000\ \text{zł}}{1\,500\,000\ \text{zł}} = 0{,}16 = 16\%$$

Odpowiedzi

Zysk brutto: 300 000 zł.

Zysk netto: 240 000 zł.

Wskaźnik ROS netto: 0,16.

Zadanie 30. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród A albo B oraz spośród 1., 2. albo 3.

Każda sp. z o.o. jest spółką

<table>
<tr><td rowspan="2">A.</td><td rowspan="2">osobową,</td><td rowspan="3">co oznacza,
że w polskim
porządku prawnym</td><td>1.</td><td>ma ona osobowość prawną.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">2.</td><td rowspan="2">kapitał zakładowy spółki nie jest mniejszy niż 100 000 zł.</td></tr>
<tr><td>B.</td><td>kapitałową,</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>3.</td><td>wspólnicy tworzą ją w celu wykonywania wolnego zawodu.</td></tr>
</table>

Wymaganie ogólne

I. Wiedza.
   9. Pogłębione rozumienie zasad prowadzenia działalności gospodarczej […].

Wymagania szczegółowe

V. Przedsiębiorstwo: typy przedsiębiorstw […]. Zdający:
   1) klasyfikuje przedsiębiorstwa według kryteriów rodzaju prowadzonej działalności, celów działalności, wielkości i formy własności […].

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne dokończenie zdania.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B1

Zadanie 31.

O zakładaniu działalności gospodarczej w Polsce

Najważniejszy i dla wielu osób najtrudniejszy krok w procesie zakładania jednoosobowej działalności gospodarczej to prawidłowe wypełnienie wniosku na formularzu CEIDG-1. Wypełniony wniosek złożysz zarówno przez internet, jak i w sposób tradycyjny.

Na podstawie: ksu.parp.gov.pl

Zadanie 31.1. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Tradycyjny sposób złożenia wniosku wymieniony w tekście to

A. złożenie go w sądzie rejonowym.

B. przesłanie go pocztą do urzędu skarbowego.

C. złożenie go w urzędzie gminy albo w urzędzie miasta.

D. zarejestrowanie go w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.

Wymaganie ogólne

I. Wiedza.
   11. (P) Znajomość procesu planowania własnego biznesu.
   9. […] rozumienie zasad prowadzenia działalności gospodarczej […].

Wymaganie szczegółowe

V. Przedsiębiorstwo […]. Zdający:
   1) klasyfikuje przedsiębiorstwa według kryteriów rodzaju prowadzonej działalności […] wielkości i formy własności […].

Zasady oceniania

1 pkt – za odpowiedź poprawną.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 31.2. (0–2)

Sformułuj argument oraz kontrargument do tezy: *Jednoosobowa działalność gospodarcza to najkorzystniejszy rodzaj działalności gospodarczej dla osoby fizycznej*.

Argument: .....

.....

.....

Kontrargument: .....

.....

.....

Wymaganie ogólne

I. Wiedza.
   9. Pogłębione rozumienie zasad prowadzenia działalności gospodarczej […].

Wymagania szczegółowe

V. Przedsiębiorstwo […]. Zdający:
   5) zbiera, analizuje i prezentuje informacje o makrootoczeniu (w tym czynniki polityczno-prawne, ekonomiczne, społeczne, technologiczne, środowiskowe) planowanego przedsięwzięcia biznesowego lub społecznego, a następnie formułuje plany działań mających na celu wykorzystanie przyszłych szans i osłabienie nadchodzących zagrożeń;
   23) charakteryzuje czynniki ryzyka dla planowanego przedsięwzięcia biznesowego lub społecznego, wskazując prawdopodobieństwo ich wystąpienia i siłę wpływu.

Zasady oceniania

2 pkt – za podanie poprawnego argumentu **oraz** poprawnego kontrargumentu.
1 pkt – za podanie poprawnego argumentu **albo** poprawnego kontrargumentu.
0 pkt – za odpowiedź niespełniającą wymagań na 1 pkt albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

Argument

- Prostota i szybkość założenia.
- Nie wymaga dużych nakładów finansowych na start.
- Pełna kontrola właściciela nad przedsiębiorstwem.
- Elastyczność – łatwiej jest dostosować się do zmieniających się warunków rynkowych.
- Niższe koszty prowadzenia w porównaniu do innych form działalności gospodarczej.
- Nie ma wymogu prowadzenia pełnej księgowości, jeżeli przychód nie przekracza 2,5 mln euro.
- Mniej formalności, np. prostszy sposób rozliczania się z US.

Kontrargument

- Pełna odpowiedzialność – właściciel odpowiada całym swoim majątkiem za zobowiązania przedsiębiorstwa.
- Większe trudności w pozyskiwaniu kapitału – banki i instytucje finansowe często postrzegają jednoosobową działalność gospodarczą jako obarczoną większym ryzykiem, co przekłada się na koszty kredytu.

BIZNES
I ZARZĄDZANIE
Poziom rozszerzony
Formuła 2023

BIZNES
I ZARZĄDZANIE
Poziom rozszerzony
Formuła 2023

BIZNES
I ZARZĄDZANIE
Poziom rozszerzony
Formuła 2023